

18. szám. 1869. Május 6.

HAZÁNK

S A

KÜLFÖLD.

Szépirodalmi, ismeretterjesztő és társaséleti
KÉPES HETI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

SZERKESZTŐ:
SZOKOLY VIKTOR.

KIADÓ-TULAJDONOS:
az „**ATHENAEUM**“
IROD. ÉS NYOMDAI R. TÁRSULAT.

A képeket kitünőbb művészeink rajzolják s metszi RUSZ K.

Előfizetési feltételek:

Pestre vagy vidékre, postai küldéssel vagy házhoz hordással,

egész évre	6 frt — kr.
félévre	3 frt — „
negyedévre	1 frt 50 „

Előfizethető minden postahivatálnál.

Hirdetmények díja: 3 hasábos petitaor egyszeri hirdetésnél 5 uj kr. Bélyegdíj külön 30 uj kr.

Az előfizetésnek s a hirdetményi illetékek a kiadóhivatalba (Baratok-tere 7-dik sz.)
a köziratok pedig a lap szerkesztőségéhez (Dohány-utca 1-ső sz.) bérmentes
levelekben intézendők.

PEST, 1869.

NYOMATOTT „AZ ATHENAEUM“
(SZERLŐTT EMICH GUSZTÁV-FÉLFI)
NYOMDÁBAN.

T A R T A L O M.

Cikkek: „Erdélyi képek.“ XVII. Solymos, Nemes Ödön-től. — „Apolló papja.“ (Költemény) Szemere Miklóstól. — „Merény Izabella királynő ellen.“ — „A mexikói agávé.“ — „A test belső melege.“ Dr. Wiener S.-től. — „A brookeni kísértet.“ — „Huszár bravour.“ — Perényi Krisztina menyasszonyi hozományá. „Szekely Sándortól.“ — „Budjács András páratlan hűség. Lója Károlytól.“ — „Egy hét

története.“ Vadnai Károlytól. — „Vegyes közlemények.“ — „Irodalom.“ — „Szerkesztői üzenetek.“ — „Ujdonságok.“
Képek: Solymos vára. (Rajz. Nemes Ödön.) — Az agvé-amerikána. — Merény Izabella, volt spanyol királyné ellen. — A brookeni kísértet. — A Budjács de Felső-Mikusócs család címere. (A zay-ugróci levéltár eredeti je után.)

I r o d a l o m,

— („Zrinyi Ilona“) címmel Horváth Mihály, kitétnő történetírónktól Ráth Mór kiadásában egy igen érdekes könyv jelent meg egy kötetben, melynek egyik fejezetével a nagyérdemű szerző a Kisfaludy-társaság nagy-gyűlését tette érdekessé. A történeti emléktű magyar nők közül oly díszes kimagasló Zrinyi Ilona, Horváth Mihályban méltó életiróra,

s ez életírat Ráth Mór könyvárusban méltó kiadóra talált, ki a könyvet igen díszesen, vászonba kötve, aranyfestséssel és Zrinyi Ilona munkácsi olajfestésű arcképének s egyik eredeti levelének fotográfiáival díszesítve állítja ki. E mű egyszerű példánya 1 frt 20 kr, s a főbb leírt díszes kiállításban 2 frt 20 kr.

Szerkesztői üzenetek.

— Gyula-Fehérvárott: St. Ö.-nek. Kedves meglepetéssel vettük mind a szép rajzokat, mind a hozzájuk csatolt leírásokat. Óhaját teljesíteni fog.

— Szegedre: Sp. I.-nek. „A szerémségi babonás szokásokról“ című cikk keünkhöz jutott s adjuk, a mint tért nyernünk reá.

— Pesten: K. L.-nak. Ön idejét vesztegette azon versek írására s mi is, midőn el kellett azokat olvasnunk.

— F. P.-nak: Szó- és számrajtvényeket nem közlünk.

Véteknak ugyan (miként egy régibb kollégánk) nem tartjuk némely olvasót ilyekkel is mulattatni, mindazáltal nagyobb súlyt kell fektetnünk az oly közleményekre, melyek eredményükre nézve nem ily meddők.

— Pesten: St. M.-nek. Jónni fog ez az újabbik is.

— Pesten: G. E.-nek. Alkalmilag közlése ellen nem volna kifogásunk, ha a kézirat elég javítást nem igényelné. Ez azonban az ön közleménye megjelenhetését mindenesetre késlelteti.

U j d o n s á g o k.

* (A képviselőház) szombati ülésében elnökkel Somsich Pál választatott. A balközép Nyári Pálra, a szélsőbal pedig Irányi Dánielre szavazott. Alelnök lett Gajzágó Salamon. A balközép jelöltje Szaploneczay József, a szélsőbal pedig Mocsonyi Antal volt; másod alelnök lett: Bittó István. Jegyzőkül pedig a következőket választák: Jámbor Pál, Mihályi Péter, Fodrőczy Sándor (horvát) Bujanovics Sándor, Majláth István és Széll Kálmán. Közderültséget okozott a házbán, hogy Deák s a miniszterek is kaptak egy-egy szavazatot a jegyzőségre.

* (A királyi udvar) most Gödöllőn időz, hova a királyi gyermekek is megérkeztek. Király ő felsége a mult hét közepén Bécsbe rándult, honnan e hét elején várták vissza. E napokban a budai várpalotában nagy estély lesz s azután nem sokára Schönbrunnba megy az udvar.

* (A koronaörvség) hir szerint a magy. kir. honvédelmi miniszterium alá fog helyezettetni, s a honvédekkel egyenlő egyenruhát kap.

* (A honvédséghez való sorozások) május elején kezdődnek. E hó 24-éig az első korosztály sorozatik be, mely két hónap alatt be fog gyakoroltatni.

* (A honvédek toborzása,) mindannyi kerületben, f. hó 8-án kezdődik. Minden kiszolgált őrmester 5 aranyat, őrvezető 4 aranyat, tizedes 3 aranyat s közművez 1 aranyat kap toborzási pénzü. Minden honvédsapat 5 zászlóaljából fog állani, de ezek közül csak egy lesz activ szolgálatban, a többi négy pedig tartalékban; lovassapat egyelőre csak 26 lesz.

* (A közelebb kinevezett honvédtisztek) m. hó 29-ikén tisztelegtek ő felségénél, ki meggyőződését fejezte ki, hogy a honvédség a király és haza védelmében újabb fényes babérokat fog szerezni. Aztán József főhercegnél tisztelegtek, végül pedig gr. Andrássy Gyula lakomát rendezett.

* (Képviselőválasztás.) A n.-kallói kerületben Bözörményi helyére egyhangulag gr. Degenfeld Gusztávot választották meg.

* (Vetter Antal) honvéd-altábornagy hir szerint a magyar hadi akademia igazgatójává nevezettett ki.

* (Erdély térképes felvétele) végett e napokban több táboriaki törzstiszt érkezett Szebenbe.

* (Ludvig János,) kit Késmárkon és Szegeden választottak képviselőnek, ez utóbbi képviselőségéről lemond, és Szegedre személyesen megy le, megköszönni a benne helyezett bizalmat.

* (A kath. autonómia) ügyében a püspöki kar közelebb értekezetletet tartván, elhatározta, hogy a legfelsőbb helyen megerősített szabályok alapján az előkészítő gyűlésre a választások, az összes püspöki megyékben, azonnal foganatba vétesse nek s jun. 20-ig be is fejeztessenek.

* (Gyászisteni tisztelettel) emlékeztek meg Bözörményiről Acsádon, Szabolcsmegyében. A gyász isteni tiszteletet Dudinszky Emánuel görög kath. lelkész tartotta.

* (Allamsorsjáték népiskolai célokra.) A magyar korona területén levő szegényebb falusi iskoláknak tanoszközökkel felszerelése, tankönyvekkel ellátása végett közelebb államsorsjátékot rendez

Ötödik évi folyam.

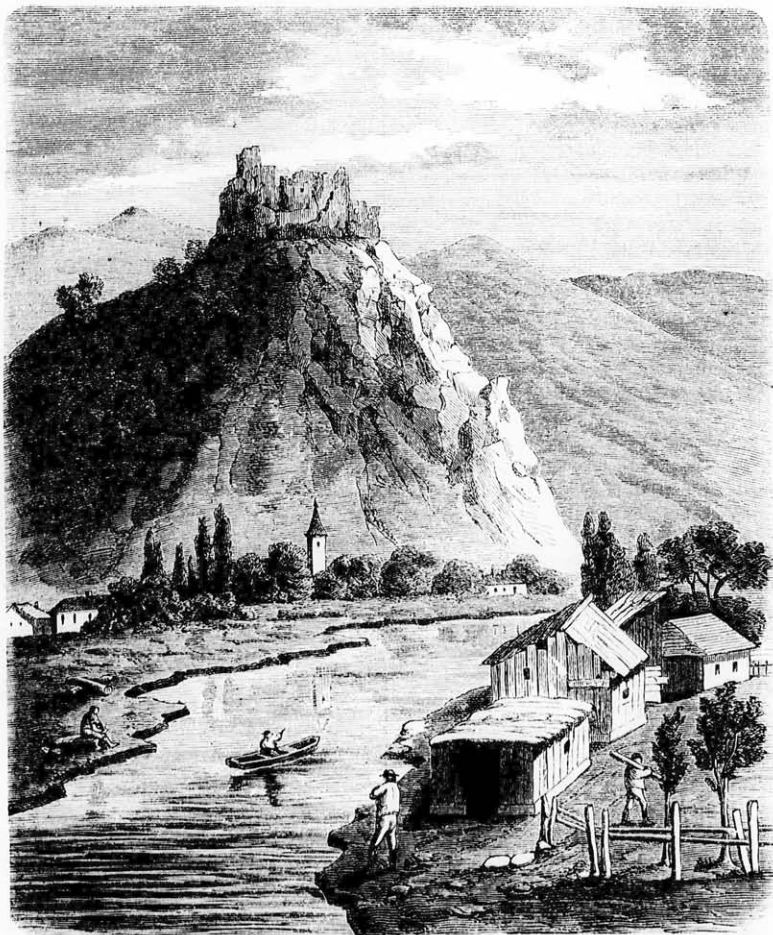
18. szám.

Pest, 1869. Május 6-án.

Erdélyi képek.

XXVII. Solymos.

Hogy mi is a haladó nemzetek közé tartozunk, azt eddig is bebizonyítottuk. Haladásunknak egyik újabb bizonyítéka az Erdélybe vezetett pálya vonal. A mit ez előtt két évtizeddel lehetetlennek hittek, azt ma a jelen nemzedék valósulva látja s míg a vaspályák egy fölött anyagi haszonnal vannak egybe kötve: addig azok szellemi életben is részesítenek. Egy

Solymos vára. (Rajzolta Nemes Ödön.)

kedves vidék avagy történeti nevezetességű hely áttekintése, vagy ennek tanulmányozása szellemi életet, mit a gyors közlekedésfolytán könnyebben elérhetünk. Az új vonal megnyitása következtében alkalmunk nyílik tehát az élvre is, és különösen azon utazók kik a szép és nagyszerűség iránt lelkesülni tudnak, bizonyynal meglesznek lepetve.

Szebbnél szebb vidékek tárulnak a szemlélő elé; itt-ott a hegyek ormain egy-egy vésszszel küzdő váromladék.

Képtünk is egy ily sasfészket tüntet elő.

A mint az útas Aradról Erdély felé közeledik, mind inkább emelkedni látja a hegyeket, míg Lippánál tekintélyes magasságban tűnnek elő, s ezek egyikén a festői *Solymos* vár emelkedik az égnek.

Építője ismeretlen. Izabella királyné ezt is megszállotta, midőn Lippába vonult; később Castaldo birtokába került, de 1551-ben a törököknek feladta. 1595-ben Borbély György erdélyi fejedelem vezére elvette a töröktől. 1597-ben Józsi-ka István erdélyi kancellár birta, 1602-ben pedig Báthory Zsigmond Székely Mózesnek ajándékozta. Székely azután a várat a törökök védelmére bizta, kik azonban nem sokára a Básta által a vár elfoglalására kiküldött Borbély Györgynek feladák

Rákóczy Zs. a várat a már akkor elpusztult falvakkal Lugosy János lippai várkapitánynak zálogosítá el. Később viszont a törökök birtokába került.

A várat árkok és egy meglehetősen erős fal keríték. A koritésen belül van a tulajdonképeni vár, a hegy legmagasabb pontján. Udvara hatszögű s néhány tornya még fönnáll; a várszobák romjai is kivehetők.

Solymos várral átellenben van Boszborda hegye, melyen hajdan szitén tekintélyes erőd állt; mint mondják, e két vár egy alagutttal volt kapcsolatban.

Solymos várból gyönyörű kilátás nyílik, alatta terülnek el Lippa és a búcsúírói hírhedt Mária-Radna városok. E két várost a Maros vize választja el egymástól.

Nemes Ödön.

A p o l l ó p a p j a .

A poéta szinte : pap !
De nem, mint a többi pap !
A hol ő a loci páter,
A mennyország ott a máter,
S ez a földgömb : filiája ;
Zöld borostyán a stólája,
Tudniillik — hogy ha — kap !

A poéta szinte : pap !
De nem, mint a többi pap !
Saját keble a sekrestye ;
Apolló az esperestje ;
Kilenc papné : felesége,
Ritkán tudja mi a béke.
Mi vidítja fel ? a — csap.

A poéta szinte : pap !
De nem, mint a többi pap !
Zengő lant a bibliája,
Millió fül hallgat rája ;
Koronákat oszt a jónak,
A bűnökben nyavalygónak
Fejére lángkardja csap.

A poéta szinte : pap !
De nem, mint a többi pap !
Kit már sirba tett a papja,
Azt ő a sírból kikapja,
Újra lángot önt szívébe,
Pohárt, kardot ad kezébe.
Soha, soha ! több ily pap !

A poéta szinte : pap !
De nem, mint a többi pap !
Hogy elhal, — csak mese szó a ! —
Nem férne a koporsóba !
Mint a magyar huszár : — élve
Nyargal lován fel az égbe !
Nines e földön több ily pap !

A poéta szinte : pap !
De nem, mint a többi pap !
Lova, melyen föld s égen jár,
Félig csikó, félig madár !
Oda fenn : serénye szórja
A szikrát, lenn : négy patkója, —
A kemény föld : jobb alap !

A poéta szinte : pap !
De nem, mint a többi pap !
Csak ha józan : papoljon az !
Ez, csak úgy jó, hogy ha ittas !
S dala, bűvés szívérványa,
Akkor ragyog legszebben, ha
Lelke mentül ittasabb.

A poéta szinte : pap !
De nem, mint a többi pap !
Angyalokkal : sógorságban,
Ördögökkel : komaságban,
Frigyben : varázs szellemekkel,
Boszorkánnyal, tündérekkel.
Bizony, bizony, — furesa pap !

A poéta szinte : pap !
De nem, mint a többi pap !
Sötét éj : az édes apja,
Piros hajnal édes anyja ;
Lángoló bére : bíja, pokla,
Örömeinek rózsabokra
Tűzmeder szélén fakad.

Szemere Miklós.

Merény Izabella királynő ellen.

(Kor- és jellemrajz.)

1852. február 22-dikén történt. A madridi királyi kápolna oltárja előtt egy alig 22 éves nő térdelt, karjai közt csecsemőjét tartva.

E nő Izabella királyné, ki első anyaságaért ad halált istennek.

A királyné aztán föláll s csecsemőjét Povar marquisnő karjaiba helyezi.

A fiatal királyné sem nem szép, sem nem kellemes; arcvonásai szélesek, nemtelenek, esetlenek; ajkai duzzadtak, érzékiséget tolmácsolók s nagy szemei kifejezés nélküliek. Hangja nyers és férfias, még midőn gyermekéhez szól is; járása pedig ügyetlen, méltóságtalan.

Számos és fényes kíséret követi, midőn a kápolnából távozik, mely körül mindenekelőtt Aszszizi Ferenc vonja magára figyelmünket, kit Izabella már 6 éve nevez férjének és két hét óta gyermeke apjának — a világ előtt. Ez az ugynevezett királyi férj szomorú egy jelenség, bárha szép alaknak is lehetne őt mondani, ha rendes vonású, halvány és szakáttalan arcában a férfiaság legcsekélyebb jele is volna kifejezve. Ha megszólal gyöngé és vékony hangján, valójában megijedhetni tőle. Ez egyenetlen királyi párt nem szerelem, hanem Fülöp Lajos francia király ravaszsága kerítette össze, ki azt remélte, hogy lehetlen majd utódjuknak lenniök. E férfi gyűlölte s megvetette nejét, mert nem volt előtte ismeretlen, mikép tudja az egész világ, hogy az ő férji szerepe csak köpönyeg, melylyel be kell takarnia azon erkölestelen és kicsapongó életet, mely miatt Izabella csaknem gyermekkorában nevezetessé lett, ki már 13 éves korában szeretőjévé tette Serranót, a fiatal testőrhadnagyot s ezt aztán fokról-fokra egész miniszterelnökségig emelte.

A királynő kíséretében látunk továbbá egy még mindig szép, elegáns és vonzó asszonyt, Izabella anyját, Krisztinát, ki egy Munos nevű közönséges hadnagygyal élt tilos szerelmi viszonyban, miglon azzal titokban össze is kelt. Izabella, hálás akarván lenni azért, hogy anyja már gyermekkorában vitt kicsapongásai irányában is elnéző volt, ennek szeretőjét, Munost, hercegi rangra emelte.

Természetos, hogy a királynő kíséretéből a pápai nuncius és későbbi toledói érsek, a hirhedt névre emelkedett Claret atya mellett nem hiányzanak pater Fulgencio és a szintén hirhedt apáca, Petrocinio testvér, kik igen értik, hogyan kell a bünei miatt némelykor mégis nyughatlan király-

nőt megvigasztalniok, mindennapi mondásuk ez lévén: „Izabella lányunk, ajándékozzál az egyháznak s ajándékozzál nekünk, mint az egyház hű szolgáltnak sokat. . . s mi imádkozni fogunk érte, hogy ne juss a purgatoriumba vagy a pokolba.“ Sa habona tudatlanságában, az érzékiség és tétlenségben neveltetett Izabella tele marokkal szórja nekik a kincseket, naponta többször hallgat misét és nyugodtan követi el a — bűnöket tovább.

A mint Izabella ezen említett egyének kíséretében kilép a kápolnából, szeme egy egészségtől duzzadozó és tenyeres-talpas ifjun akad meg, ki szerényen foglal helyet a folyosó ajtajában, karján a valenciai herceg köpönyét tartva. A nem szép királyné arcán meglegedett mosoly lebben el, mert hisz ő nagy tapasztalatokkal bir az erő- és egészségtől duzzadozó férfui szépségek megitélésében. Sőt még egyszer vissza is tekint a tenyeres-talpas ifjúra, és kegyesen biccent neki fejével.

S ki ez a szerencsés halandó? . . . Atyja Narvaez tábornagy kuktája, ő maga pedig ugyanannak borbélyá és inasa. Neve Marfori.

Ez volt Izabellának első találkozása Marforival.

Izabella, kinek járását a hermelines királyi palást sem tudta fejedelmivé tenni, szemeiben az érzékiség boldog Marfori-mosolyával haladt előre a kápolna folyosóján. Már felnyilnak a hellebárdosok termének ajtószárnyai, itt azonban a menet felakadt a kíváncsi tömeg előnyomulása miatt, melyből egy öreg, őszhajú, magas, de sovány testalkatú pap alakja válik ki. Ez előre tolakodik, s mint valami folyamodó, a királyné előtt térdre borul. Egyszerre azonban élos tört von ki talárja alól, s villámgyorsan felugorva, azt Izabella mellé dőfi.

A királyné holt halványan, félelmesen felsikoltva roskad don Narvaez karjai közé, a fehér hajú pap azonban vadul kacagva kiáltja:

— Hejh te rima! most ez legújabb kurafid? (cortejo?) Légy átkozott! Le Izabellával! le a Bourbonokkal! (Abayo la reyna Izabella! abayo Bourbonos!)

Izabella sebe azonban csak jelentéktelen. A tört feltartóztatta a királyi palástba aranynyal hímzett címer, s csak néhány vonalnyira hatott be a húsba. A vegyészti kutatásból kiténik az is, hogy a tör nem volt megmérgezve.

A vizsgálat ezen eredményét kihirdetik a szolgálattevő udvari tisztok, s a jó nép örömeiben ekkor még így kiáltozott: „Y viva la reyna Isabella!” (Éljen Izabella királynő!)

Az elfogott papot pedig azonnal vizsgálat alá vették. Talárja alatt csak a tör üres hüvelyére találtak, egyébre semmire. Minden kérdésre nagy nyugalommal válaszolt. „Nevem — mondá — Merino Márton s 1790-ben Arnedoban, Logronno tartományban születtem. Igen fiatal koromban léptem a san-diegoi ferenciek szerzetébe, 1821-ben azonban főpapi engedéllyel kiléptem a zárdából. Én szívem mélyéből gyűlölöm a Bourbonokat, aljasságuk és erkölcstelen életmódjuk miatt. Én már Izabella atyja, VII. Ferdinánd elé is kezében pisztolylyal léptem, s alkotmányt követeltem tőle nemzetem számára. Pisztolyom azonban nem sült el s én Franciaországba menekültem. Ott nyelvtanításból éltem, sőt csekély vagyunkát is szereztem. Az 1841-diki általános amnestia után visszatértem hazámba s a san-Milor egyházban káplán lettem. Én minden Bourbon zsarnoknak tartok, a rimaságban végtelékig ment Izabellát pedig asszonyi alakban Spanyolország legnagyobb csapásának tekintem. III. Napoleonnak dec. 2-diki államesínja után jutottam azon határozatra, hogy előbb Izabellát, aztán fajtalan anyját, Krisztinát ölöm meg. Csak azt az egyet bánom, hogy kísérletem nem sikerült. Szövetségem sincsen.“

Midőn börtönében az ör talárja gombjait levagdalta, Merino mosolyogva jegyzé meg: „Ne tartson tőle, hogy én ezen gombokat lenyelem. Én meg akarom mutatni nemzetemnek, hogy meg-

győződéseért hogyan kell meghalnia az embernek.“

A per rövid ideig tartott. Merinot az egyházi rendből való kitzasztásra és arra ítélték, hogy a királygyilkosok jelmezében: sárga süvegben és veres ujjú sárga kabátban fojtassék meg.

A pap mosolyogva hallgatta végig ezen ítéletet.

Midőn a vesztőhelyre kivitték, reszketés nélkül állott ott a vén egyházi férfi, s így szólt a néphez: „Testvéreim, hazámfiak! A mit tettem, legmélyebb meggyőződésből cselekedtem. Szegevény szép hazámat meg akartam szabadítani ezen hitszegő, önző és fajtalan Bourbonoktól, kik az istentől annyira megáldott Spanyolországot három évszázad alatt koldusbotra juttatták. Tervem nem sikerült, . . . de volna csak Spanyolországban tizenkét oly férfi, milyen én vagyok, — hazánk szabaddá válnék . . .“

Itt hangja elnémult, mert a katonaság ezer torokból kiáltá: „Viva la reyna Isabella! abayo Merino!“

Merino néhány perc mulva megszűnt élni. Holt testét pedig nyilvánosan elégették s hamvait szélnek eresztették.

Ez esemény után tizenhat évvel pedig, 1868. novemberében Merino vesztőhelyén a katonasággal együtt kiáltozá a spanyol nép:

— Viva la libertad, la libertad de enrencia, de reunion pacificas, abolucion de la pena de muerte, y viva la libertad national! abayo Isabella, abayo Bourbones! (Éljen a szabadság! éljen a tan- és egyesületi szabadság, a halálbüntetés eltörlése, éljen a nemzeti szabadság. Le Izabellával, le a Bourbonokkal!)

A mexikói agáve.

Nevezetes, hogy az agávét, különösen annak *maguey* (mondj: *magé*) nevű fáját, mely Amerika több tartományában: mint Ecuadorban, Peruban az argentinai köztársaságban stb. tenyészik, sehol sem használják házi szükségre, míg azt Mexikóban „az ország tehené“-nek hívják. S helyesen, mert Mexikóban ennek a növénynek nemcsak utolsó cseppnyi életnedvét is kifejlik, hanem ezenkívül még kiszáritott leveleit, törzsét s rostjait is különféle célokra használják, úgy hogy a növényekben annyira gazdag Mexikónak nincs egyetlen növényfaja sem, mely az agávénál több szolgálatot tenne.

A mexikói agáve nem egy- és ugyanaz a nálunk mindenki által ismert áloóval, alakjára nézve azonban igen hasonlít hozzá, csakhogy

sokkal nagyobb; találkoznak oly agáve-törzsek is, melyek kiterjesztett leveleikkel egész 45 négy-szög területnyi helyet foglalnak el. Tüskékkel övött levelei igen vastagok, húsosak s nedvdúsak, mely nedv azonban a növény öt éves koráig használhatlan. Öt éves kora után a növény közelodik érésehez s ekkor kezdi kihajtani virágszárát.

Ekkor érkezett meg ideje, hogy a növény csapra veressék, s ez következő úton történik: azon helyen tudniillik, hol ez történni fog, mindenek előtt letördelik a levelek tüskéit, mert ha magukat a leveleket tördelnék le, nemcsak hogy sok nedv veszne kárba, de tán maga a növény is elvérzőnék. Erre a hajtani kezdődő virágszárát övező leveleket egy különösen e célra szolgáló vas-szerszámmal lenyesik s aztán azon helyen, hol a vi-

rágszár a törzsből kinőtt, kis lyukat vájnak, melyben a kiforró nedvnek össze kell gyűlnie.

Ezen nedvet azonban elejénte mindjárt nem használhatni, azért a lyukba rostokat vagy vékony gyökereket tömnök, melyek abban mintegy két hétig maradnak s csak ezután vájják a lyukat tágabbra, mire megkezdődik a szüret, mi eltarthat két hónapig is. A munkás t. i. minden

már másként gyomorbajt okoz. Ha azonban rövid ideig tartó erjedésen (forráson) ment keresztül, akkor pülque-nak nevezik; ártalmatlan, nem igen erős, üdítő itallá válik, s ily minőségben borzasztó mennyiséget fogyasztanak el belőle Mexikóban.

A mexikói agáve azonban szintén igényel művelést, mert bár vadon is tenyészik az országban,

Az agáve Amerikána.

reggel kimegy az agáve-ültetvényre, a lyukhoz lopótököt alkalmaz, kiszívja abból az éjen át összegyűlt nedvet s azt a hátán levő bőr-tömlőbe gyűjti, hogy aztán otthon a már készen levő kádba öntse.

Az így nyert nedvet *agua miel*, vagyis méz-víznek nevezik; izére nézve igen édes és kolle-mes zamatú, de csak nagyon mértéktelenen iható,

mégis hogy bő szüretet nyújtson, mélyen folásott jó földbe kell elültetni s aztán később is meg kell kapálni. Öntözésre csak addig van szüksége, míg levélrügyeket nem hajt. Egyegy magúey-növény magában Mexikóban 20—30 ezüst fnt jövedelmet hajt s ezenkívül kiszáradt leveleit és szárát, valamint gyökereit is ezerféle házi szükségre és iparcikkre használják föl.

A test belső melege.

A tudomány minden testben szunyadó meleget talál, ennek csak ébresztetnie kell, hogy jótékony vagy káros hatását éreztesse. Az acélt a kovához ütik s azonnal annyi meleg jó létre, hogy a lepattanó acélparányok izzókká lesznek; e még nem eléggé kiderített műveletnél sokkal érthetőbb példa, ha mészre egy kis vizet öntünk; a mész nem sokára oly forróvá lesz, hogy kezünkben sem tarthatjuk többé, a vizet azonban a mész nem szívta magába olyformán, mint például a szivacs, hanem azzal benső összeköttetésbe lépett; vegyiük kézhez például a most már nem igen használatban levő léggyűeszkezt; a nyomóval történő erős nyomás következtében a lég összenyomatik és a nyomóra alkalmazott tapló meggyúl. Fémek kovácsolás által izzókká válnak; harangok, a harangozás következtében megmelegülnek. Ekként mindenütt hőség jó létre, hol a testek, legyenek azok szilárdak, folyók vagy légneműek, ütés, dörzsölés vagy nyomás által megsűrítettnek.

Mi a szükséges meleget 'rendesen égetés által nyerjük, ez nem más művelet, mint az, mely a mész oltásánál történik; legtöbb gyúanyagunk szény (Kohlenstoff) és könenyből (Wasserstoff) állanak, ezek égés által a levegő élenyével (oxygen) egyesülnek és ezzel szénsavat és vizet képeznek. Ily összeköttetést vegyi műveletnek nevezünk. Ismerünk még több ilyenemű összeköttetést, minőkkel a természetben minden nap találkozunk, ilyenek a rothadás és erjedés; mindkét esetben szénsav képződik, az elsőben a levegő-, a másodikban a cukorban levő éleny által létrejövő összeköttetés által, mindkét esetben melegség is képződik, mely gyakran 30 R. fokig emelkedhetik s így a rothadást és erjedést lassu elégsnek nevezhetnők, habár fény és tüzképződés nélkül.

Lássuk most, mily vegyi műveletek eredményezék a test belső melegét.

A test táplálatásánál az eledetek több oly változáson mennek keresztül, melyet könnyon az erjedéssel összehasonlíthatnánk; a nyál, gyomornedv, epe, hasnyál és bélmedv kemnyelisztre erjesztőleg hatnak és azt cukorrá változtatják; látjuk, hogy az eledetek némely részei rothadásba mennek át és eltávolíthatnak, mások ismét vérré változnak, mely az izmok, csontok, zsír sat. képzésére szolgálhatja az anyagot; végre pedig még egy más műveletet látunk az állati testben, mely a születéstől a halálig tart, melytől az élet tételezettik föl, s ez a légzés.

Az emberi élet fentartására nem az egész leve-

gő szolgál, hanem annak csak egy része: az éleny, azonban ez maga még sem szolgálhat élet-elemül, hanem hogy a levegő használhatóvá váljék, légenyvel van vegyítve, azért a levegő 100 részben csak 21 rész élenyt és 79 rész légenyt tartalmaz; minden más arány az életre káros befolyással volna.

A levegő a szájon át a légesőn és annak faszertü elágazásain keresztül a tüdőkhöz jut; maguk a tüdők két szivacsos, ruganyos szer, melyek a sziv két oldalán fekszenek; a bal tüdő valamivel keskenyebb és mindig két lebenyvel bír, a jobb valamivel szélesebb és három lebenyű. A test minden vére a jobb szivgyomrocsból a tüdőbe vezetetik s itt bár nem közvetlenül, a levegővel jó érintkezésbe.

Azon véredények, melyek a vért a tüdőbe vezetik, mindinkább elágoznak, míg végre igen finom, pusztá szemmel ki sem vehető edényekbe, az ugynevezett hajszáledényekbe oszlanak el, ezek hálót képeznek és a tüdő apró sejtjeinek falait — ezek a tüdő átmetzési felületén egymással soha összefüggésben nem levő apró likaesokként láthatók — beborítják.

A kilehelt levegő a beheltől az által különbözik, hogy abban nagyobb mennyiségben van jelen a szénsav és vízgőz s hogy kevesebb benne az éleny; rovasára tehát szénsav és vízgőz képződött, azaz lassu elégs történt; korábban azt hitték, hogy ezen elégs magukban a tüdőkben történik, ez azonban téves nézetnek bizonyult be, mert az elégs a test minden résziben a hajszáledényekben történik; a tüdő hajszáledényei csak felveszik a levegő élenyét, hogy az a test nagy hajszáledényhálózatai által az egyes szervekhez vitessék, ezek szétomlása adja az elégsi terményeket, melyek mint szénsav és víz a tüdőkből ismét kiküszöböltetnek.

Az állati meleg e szerint valóban égés terménye,

melyre a levegő élenye szolgáltatja az anyagot. Ha már most megleltük azon forrást, melyből a test melege származik, akkor nem fog többé nehezünkre esni e meleget fentartani és megóvni; magától értetik és a tapasztalat bebizonyította, hogy azon melegmenység, mely valamely elégsnél fejlődik, egyenlő marad akár gyorsan, akár lassan történjék; az elégsi termények mennyiségéből tehát az elégett anyagok mennyiségére és így a kifejlődött melegre kell következtetni.

Ezen melegfejlesztő életműveletet kényünk szerint fokozhatjuk. Minden testmozgás, minden

nagyobb erő kifejtés az anyagok gyorsabb átváltozását, gyorsabb lélegzetvételt s gyorsabb vérkeringést eredményez, ez által tehát nagyobb melegmennyiség fejlesztetik; hogy ez azonban a testnek ártalmára ne legyen, egyuttal a bőrkiszivárgás is fokozódik, azaz: izzadunk s ez által a fölösleg melegmennyiség eltávolittatik. Gyöngébb mozgásnál, különösen alváskor, lassabban lélegzünk és kevesebb meleget fejlesztünk, azért hidegben ha erősen dolgozunk, vagy gyorsabban járunk, nem fázunk annyira, mint ülve egy gyöngén fűtött szobában; azért takarózunk be lefekvéskor, hogy az alváskor kifejlesztett csekélyebb melegmennyiséget összetartsuk, azért ha kemény téiben járni kénytelenítettünk, mindaddig óva vagyunk a megfagyás ellen, míg az álmat elkerülhetjük.

Tehát minél több meleget veszítünk, minél erősebb mozgásokat teszünk, minél gyorsabban lélegzünk, azaz minél több élenyt viszünk a gyorsabb vérkeringés következtében a testbe, annál több táplálékot, különösen szénsavdúsítat kell élvezzünk.

Forró nyári napokon kevesebb az étvágyunk, mint kemény téiben s ez természetes; mert forró évszakban kevesebbet veszítünk életmelegünk-ből, mint a hidegben, s így kevesebb a szükséglet annak helyrehozására. Azért a délszak lakója gyümölcsöt eszik, mely nem tartalmaz több, mint 12 százalék szénényt, míg az éjszak lakója szalonnát és zsírt fogyaszt, melyen a szénény 60—80 százaléknyi.

Éhség hideget szül, mert a melegfejlődés az éhező testben csak a levegő élnyével történő összeköttetése által jöhet létre; hideg és éhség tönkre juttatják a testet; e kettő egyetemben semmisít meg az Oroszországból visszavonuló nagy francia hadsereget; zsiradékok, szénenydús táplálékok képezik a legjobb óvszert a hideg ellen, másrészt meleg ruházkodás az evés szükségletét csökkenti; a meztelen indus, a nagy hidegben vadászó eszkimó egy fél borjút megemészt; nincs ragadozó állat a forró égöv alatt, mely a sarkkövek jégmedvével az étkösséget illetőleg összehasonlítottathatnék.

A természet tehát törvényül szabja élénk, hogy táplálékunkat a légzés mennyisége és a hőség elveszése arányában élvezzük. Valamint a déli tétlen lakónak nem szabad több, a tevékeny éjszakinak nem kevesebb szénény és vizet fölvenni tápláléka által testébe, a nélkül, hogy egészségének ártson, ugy nekünk, változó égálj lakóinak, nyáron kevesbiteni, télen szaporítani kell táplálékainkat; igaz, hogy egy részt éhség, másrészt a túlélvezés

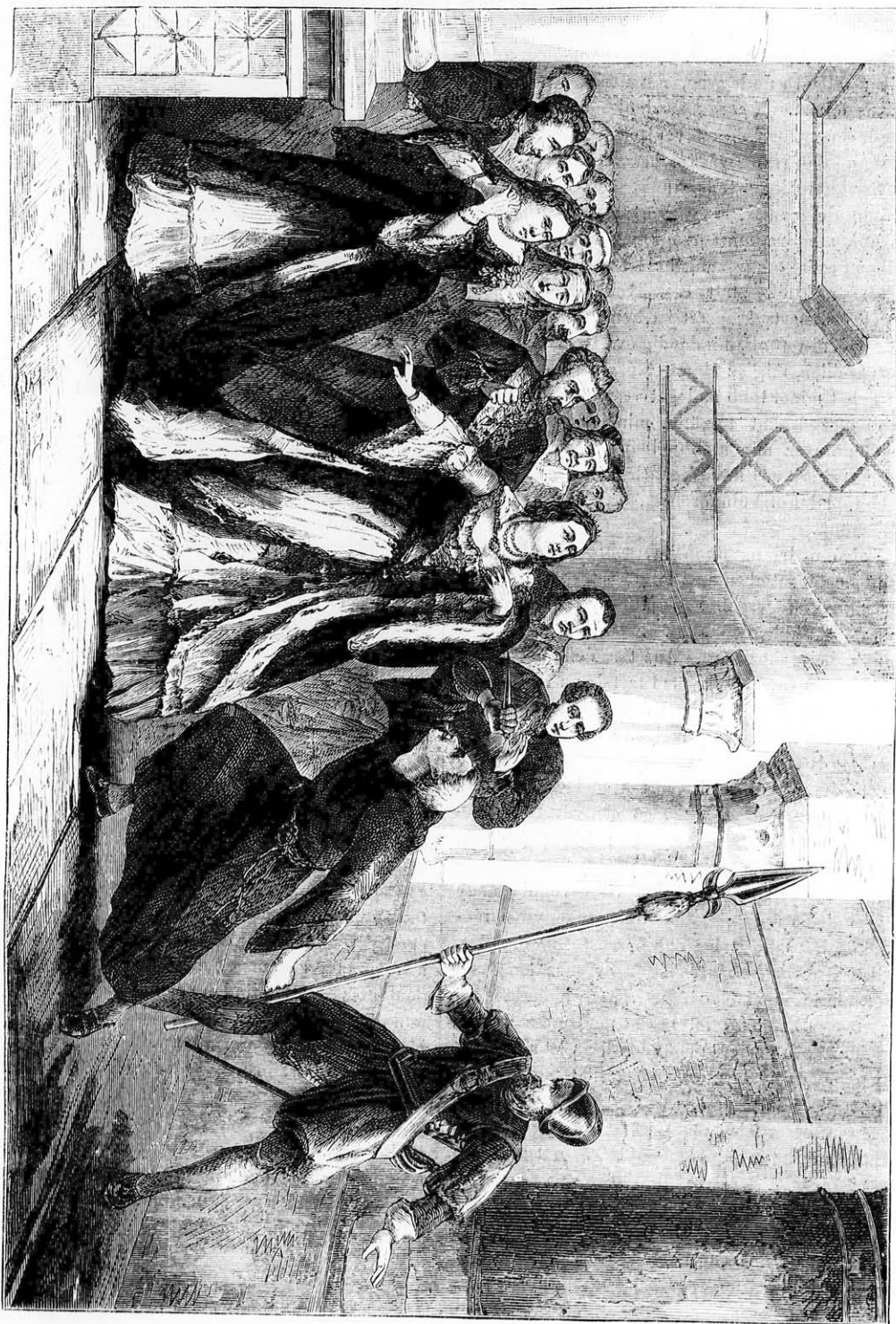
undora megszabja a szükséges határt, de a mily szívesen teszünk eleget az elsőnek, oly kevésbé szertünk a másiknak eleget tenni; általában kevesebb ember éhez, mint a mennyi túlterheli gyomrát. A szegény, egyszerű tápláléka mellett, természetesen kevésbé van ennek kitéve, mint a gazdag, ki változatos és fűszeres éledelek által mesterseges ingert teremt magának. Azért mértékletlenség következtében több betegségeknek is van alávetve a gazdag, mint a szegény, mert ha ez ritka alkalmakkor el is felejt a mértékletesség szükséges határát, a bajt tevékenyebb életmódja és erősebb munka következményeül történő sebesebb légzés által könnyebben helyrehozhatja.

Gazdag asztal, ülő életmód mellett, a mozgás és leültetés szükségletét kelti. Az íróasztala mellett ülő tudós gyengén lélegzik, mert szelleme tevékenysége a test tevékenységét alább szállítja. Amannak a szabadban üdülést szerezni, hegyre mászni, hideg levegőben vadászni kell, csak ugy mint emennek: az előbbi, hogy a tulságosan élvezett táplálékot megemésze, az utóbbi, hogy míg szelleme nyugszik, megerőltetés által a légzés gyorsíttassék. A fáradt munkás gyakran nem fogja fel a szobatudós életmódját és irigylisétait, melyeket henyélsnek nevez, nem tudva, hogy annak a sétára ép oly nagy szüksége van, mint neki magának a pihenésre végzett munkája után. Veszélyes tévedés pedig az, ha a szobában ülő elvesztett erőjét bővebb táplálát által igyekszik helyrehozni, a helyett, hogy ezt annál inkább mérsékelné, minél többet dolgozik szellemileg.

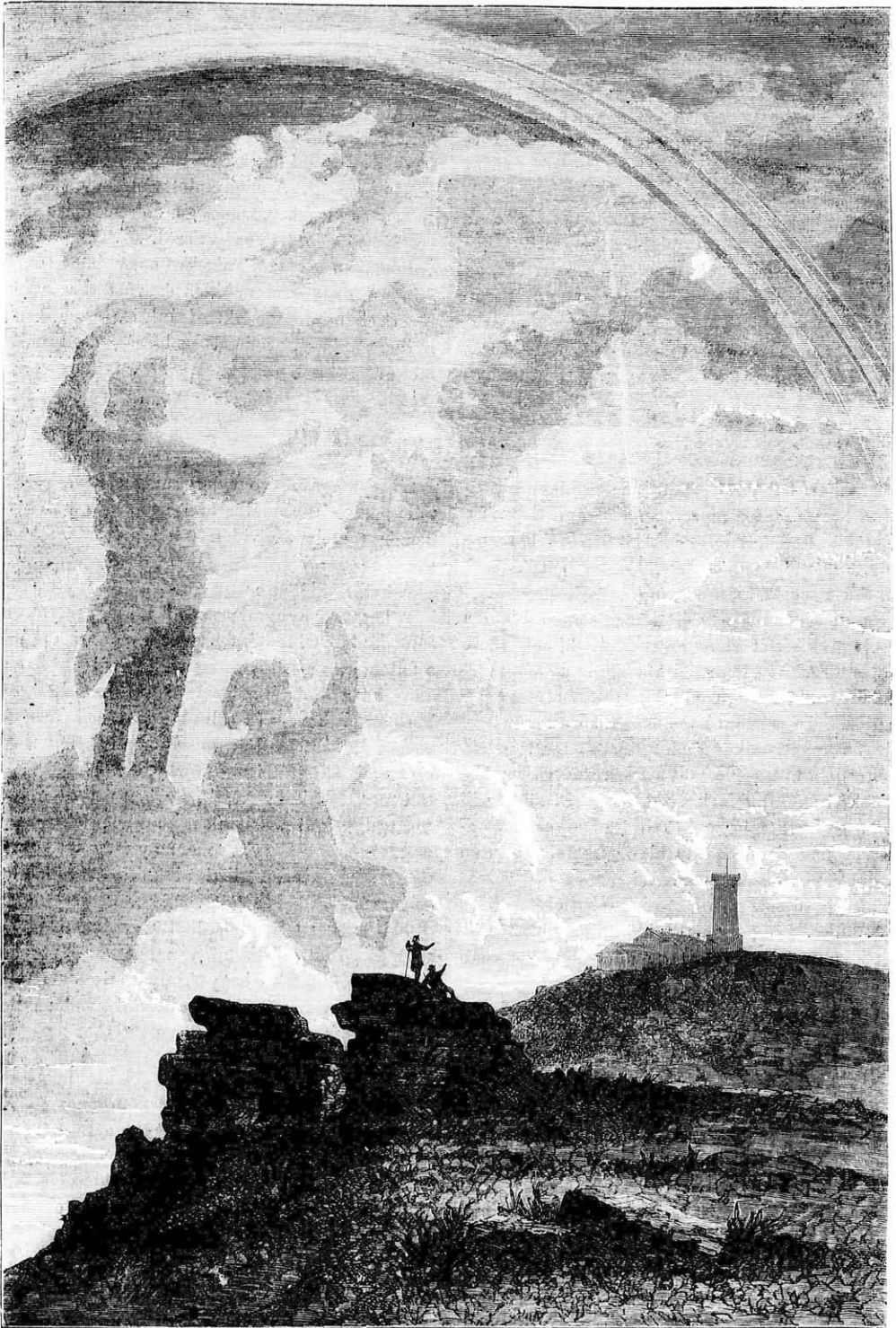
Étközés után, különösen szeszes italok élvezete mellett gyakran óhajtunk hideg vizet; a fokozott belső meleg, lehűtést keres, de ez által a légzés gyorsíttatik s a tulságos szénköneny eltávolittatik. S így hideg fürdők épen ugy fokozzák az étvágyat, mint hideg levegőben történő mozgás, mert az elveszett meleg mindkét esetben helyre-pótoltatást keres. Minden erősebb kedélyizgalom, mint öröm, fájdalom, harag, félelem, befolyással bír étvágyunkra a szerint, a mint ezek következtében vagy lassabban vagy sebesebben kering a vér ereinkben.

Hangos, tartós beszéd, valamint a gyermekek kiáltozása; szintén nagyobbítják az étvágyat, mert ezek következtében a légzés sebesebb lesz; azért történik, hogy társaságban élénk mulatozás mellett ártalmas befolyás nélkül többet ehetünk, mint a magános asztalnál.

Alvásközben — mint főnebb mondók — lassabban lélegzünk, azért misem ártalmasabb, mint mértékletlen vacsora; ilyenkor azou beteghez

Mercy Izabella, volt spanyol királynő ellen. (Szöveg a 275. oldalon.)

A brockeni kísértet. (Szövege a 282. oldalon.)

hasonlítunk, kinek az orvos egészséges gyomra dacára szoros étrendet szab ki, nehogy láza fokozódjék.

Ekként belső melegünk saját hatalmunkban van; tetszés szerint fokozzuk vagy csökkentjük a fűvást, lélegzetvételt, fokozzuk vagy csökkentjük a gyúanyagot: a táplálékot. De testünk azért nem hasonlít kályhához, melybe tetszés szerint halmozhatjuk a gyúanyagot és fűhatjuk a tüzet, mert hisz a test maga ég el és a táplálék csak az elégett részek helyreépítésére szolgál.

Ha a táplálék hiányzik, elvész a zsiradék, az izmok petyhüdtékké lesznek, az agy szétbomlik, a láng olaj hiányában elalszik, a test megszűnik lélegzeni. Bármily túlhalmozott táplálkozás nem véd meg ezen elégsé ellen; bármennyit

együnk is, ha az emésztési szervek az étket tápláló nedvekké nem változtatják át, a test el fog soványulni.

Hogy ezen belső meleget nem védjük úgy, mint kollene, erről tanuskodnak a nagy számmal előforduló alhasi bántalmak, de ez által ép oly rossz védőív leszünk a szellem tüzenek. Csak egészséges testben lakhatik egészséges lélek: ez rég elismert igazság. A megromlott emésztés visszahat az agy és idegekre, komor gondolatokat, rossz kedvet, benső elégtelenséget szül.

Rómában a veszte szüzekre nagy büntetés, az államra nagy szerencsétlenség várt, ha a szent tüzet elaludni engedék. Reánk is, benső tüzünk hűtlen papjaira, szellemi szolgaság és testi hatalm vár.

Dr. Wiener S.

A brockeni kísértet.

Strohart néhány év előtt igen érdekes utirajzokat bocsátott közre a németországi Schwarzwaldnak (Feketeerdőségnék) nevezett s több ország és fejedelemségbe benyúló területéről, pompás illusztrációk kíséretében.

Ez úti vázlatból közöljük mai számunkban a brockeni kísértet című megragadó képet, mely csodás természeti tüneményről így ír utazóink:

Tanyánkat Ilsenburgban ütöttük fel. Megpihenésünk után másnap hajnalban két órakor keltem föl. A völgyet, miként mult reggel, most is köd borította, a hideg éles volt s a körülfékvő táj dértől fehérlett. Mindenek előtt megkerültük az ilsenburgi hegyet, hogy közelről bámulhassuk annak csodás és óriási szikla-alakzatait. Miután magunk mögött hagytuk a Schierke felé vezető útnak jó részét, a Brocken-hegy legfelső síkjára jutottunk azon percben, midőn a nap első sugárait lövelte szertes látni engedé a nagy távolban levő tárgyakat is.

Vezetőm, ki mindedig egyenes irányban haladt előre, egyszerre jobbra-balra kezdett tekint-

getni, s magával vont egy magaslatra, honnan több percen át csodálhattam azon nagyszerű tüneményt, melyet e vidék lakói a *brockeni kísértetnek* neveznek.

A hatás valóban megragadó.

A hegység nyugati részéből t. i. egyszerre süri sötét köd emelkedék fel, mintegy óriási függöny a föllegek és a völgy közt, melyen előbb szivárvány képződött, míg lassankint valami határozatlan alakok kezdenék rajta lerajzolódni. A határozatlan légi alakzatok mindjobban kifejelettek s először is éji szállásunk tornyát különböztethettük meg, csak hogy óriási mérvben nagyítva, aztán pedig saját alakjaink is megjelentek rettenes nagyságban. S hogy a tünemény még különösebb legyen, mindezen légi alakok körvonalait a szivárvány színei szegélyezék.

Éji szállásunk ablakaiból ugyanezen időben több utazó látta fölkelni a napot, de egyik sem gyönyörködheték a hegység nyugati oldalán miniket annyira meglepett rendkívüli tüneményben, melyet Göthe is belészótt „Faust“-jába.

„Huszár-bravúr.“

(Korrajz, hasoncímű műlapunkhoz.)

(Vége.)

A kérdéses nap déli 12 órájára a kommandiró generális körlevél által hívott egybe szállására sok főtisztet. *Bem apó* is Bécsben volt akkor és szintén meghivatott és meg is jelent. A különben a jelenlevőkön kívül csakis ő törte a magyar nyelvet, meg a brigadéros generál: gr. Vrba-

Őket kérte föl Albrecht főherceg, hogy tolmácsok legyenek.

Dávid a cugs-káplárnál jelentette magát, s az tovább vezette a kapitányhoz, ez az óbesterhez, ki elejétől végig kikérdezte. Szegény Dávid töredelmesen bevallott mindent. De menyire elbámúlt,

midőn gr. Deim maga mellé a batárba ültette. Dávid sokszor elbeszélte, hogy ebben az volt a legboszantóbb, hogy nemcsak lovát kellett ott hagyni, hanem a batárban esákóját is le kellett venni, mivel az a hosszú forgóval nem fért el. Útközben azon gondolkodott: hogy mily szerencsétlen ember ő, ki most ismeretlen sorsa elé megy, pedig a kaszárnnyában ma még a menázst sem fogyasztotta el, mert 12 órákor már rapportra kellett mennie.

Végre megérkeztek Albrecht főherceghez, s nem sokára bevezették Dávidot a fényes tiszti társaságba. Illedelmesen megállt az ajtónál és szalutált. Albrecht főherceg Bem és Vrba által intéztetett hozzá kérdést a történetek felől, s a huszár el is mondott mindent, a mit a két tolmács németül ismételt. „Hoch! Vivát!“ hangzott erre mindenfelől. Dáviddal letétették kardját, s mondták neki, hogy tegye magát „komóttá.“ A huszár most kezdte sejteni a valót. A generálisok ezüst pénzeket tettek a legény tarsolyába, és szivarokkal kínálták meg.

Nem sokára asztalhoz ültek. A huszár lévén a nap hőse, az első helyet kapta, s hozzá vittek minden tálal először, mint ezt olvashatni akkori bécsi lapokban is.

Ebéd előtt volt szilvórium és egyéb étvágygerjesztő szeszes ital, a mit Dávid soha sem vett meg, s ez volt fő oka, hogy a fényes társaságban elég jól kezdte magát találni. Csakhamar aztán borok következtek, a mit a huszár kínálat nélkül is szívesen fogyasztott, hát még most, midőn mindig töltögették poharát. A harmadik tál után nagyon fészkelődött a széken. „Óhajt valamit?“ — kérdezték. Dávid megvallotta, hogy még soha sem ült ily hosszadalmasan asztalnál és a katona-életben már megszokta, hogy menázs után egyot nyújtózzék, vagy pucoljon valamit.

Vagy rágyújtunk, és lemegyünk a kantinba, és egyot ugrunk addig, míg vakarásra fúj a trombitás. Nagyot nevettek, s Dávid végig ülte az ebédet.

Ekkor kérdezték tőle, hogy mit tesznek a kaszárnnyában ebéd után? „Rendesen táncolnak is egyet a markotányosnékkel,“ volt a válasz. „Van a cugunknál egész banda, hagedűs, klarinétos, kontrás“ — „Mit szeretne táncolni?“ Dávid elég figyelmes volt azt mondani: „dájcsot.“ Erre Albrecht főherceg valamit jegyzett egy papírszeletre s azt kiküldte.

— Megelőgszik-e, ha a tánchoz fűtyölni fogunk? — kérdezték tőle.

— Fűty-szó mellett is táncolunk mi, — felelt Dávid.

Pár pillanat múlva belépett Albrecht főherceg neje, Hildegard hercegné. Vrba biztatni kezdte Dávidot, hogy táncoljon. A huszár kissé röstelkedett, azután oda ment a hercegnéhez, összeütötte előtte sarkantyúit, s huszáros tempóval átfogta. A generálisok polkát fűtyöltek. Egyszer körül forogtak, s aztán vége volt a táncnak. Tánc után a hercegné hat darab körmőci aranyat csusztatott Dávid markába, azután eltávozott.

Bécsi lapok azt irták, hogy az orosz cár nevében adták a 6 aranyat, sőt azt is irták, hogy a cár személyesen adta át, de Miklós cár akkor nem is volt Bécsben.

A tánc után Dávid engedelmet kért, hogy távozhasson, mert lovát nem bizta senkire, s itt az abrakolás ideje.

Engedelmet adtak neki a távozásra, és Dávid ballagott a kaszárnnyára felé.

Ez a híres huszár-bravúr története, melyről még csak ezután, a kitüntetés után beszéltek sokat a bécsiek.

Dávid a kapott ajándékokból nagy vendégséget csapott a kaszárnnyában.

Perényi Krisztina menyasszonyi hozománya.

E lapokban egy hasonló közlemény alkalmával volt szerencsém megemlíteni, hogy minő ok tette szükségessé a kiházásitási hozomány hiteles vagy törvényes személyek előtti összeírását. Az alábbi közleményben összeírt tárgyak neve, anyaga, rendeltetése nem sok különbséget mutat a mai és az akkori kor közt; kevesebbet, mint attól kezdve a megelőző száz év, mert például, míg a 17-ik században nem ritkán látunk „Spanyolmódra“, „Lengyelmódra“, „Törökmódra“, „Olaszmódra“ készített ruhaneműeket: ebben egyetlen

egy se fordul ilyen elő s minden darabot a *magyarosság* jellemez.

Az okmány mai helyesírással eképen következők:

AO 1727. Die 13. Jan. (1727. év január 13-án.)

Az Tekintetes és Nagyságos Heller Pál uram házastársának, Tekintetes Nagyságos Perényi Krisztinának ezeket adtam: Egy sokféle selyemmel, arannyal varrott ágyravaló. Egy karmasin szín selyemmel arannyal varrott ágyravaló. Egy karmasin szín selyemmel ezüsttel varrott ágyra-

való. Ugyan arannyal és sokféle selyemmel varrott ágyravaló. — Ugyan ezüsttel és karmasin szín selyemmel varrott ágyravaló. — Sárga selyemmel varrott rece ágyravaló. — Fejéressel varrott ágyra való. — Fejéressel írás után varrott ágyra való. — Fejéressel, írás után varrott, kék szín ágyra való. — Fejéressel, fekete selyemmel varrott ágyravaló. — Sokféle selyemmel, írás után varrott ágyravaló. — Reczés ágyra való. — Ismét holmi aprólék varrások, kik készen nincsenek. — Ugyan 40 paraszt lepedő. — Zöld selyemmel varrott ágyravaló. — Fekete selyemmel, fejéressel varrott ágyravaló. — Adtam három vég kamuka asztal keszkenőt, kiből mindenik végben 16 sing vagon. — 17 sáhos abrosz, kit magam szölettem (igy). — Ugyan 17 sing kamuka abrosz egy végben. — Egy darabban 19 asztal keszkenő. — Ugyan más végben 22 asztal keszkenő. — Ugyan más végben vagon 20 asztal keszkenő. — Viola szín tercenáll szoknya vállastul. — Zöld sima bársony szoknya, széles arany kötéssel, vállastul. — Tűzzsín sima bársony szoknya, ezüst kötéssel, vállastul. — Karmasinszín bársony szoknya, széles arany kötéssel, széles arany csipkével vállastul. Francia kék atlasz szoknya, arany virágokkal, vállastul. Tűzzsín virágos atlasz supellát. — Ugyan egy kék tafota supellát. — Egy aranyos paplan. — Ugyan más selyem paplan. — Egy zöld bársony ezüst kötéssel, nyesttel bélelt mento. — Egy ezüst öreg medence, mosdójával és fedelével együtt. — Tíz nagy ezüst pohár. — Egy ezüst palack, aranyos. — Hét ezüst gyertyatartó. — Egy aranyos só-tartó. — Tíz rend gyöngy, nagy szemek. —

Ugyan nyolc rend gyöngy nyakba való. — Egy pár fülbe való, 36 rubint benne és kétszem gyöngy. — Egy reszkező tű, zafir benne, mint fél dió. — Nyolc rend gyöngy nyakbavaló, apróval összefűzve. — Hét arany boglár, egyikben egyikben egy szem rubint, négy kurta (?) gyöngy körülötte. — Tizenegy arany boglár, egy egy szem gyöngy benne. — Tizenöt apró arany boglár, rubinos, gyönggyel összefűzve, fejez románcos. — Ugyan egy melyre való rózsa, 25 gyémánt és 3 szem gyöngy benne. — Ugyan egy pántlika forma, kontyra való függő, 21 rubint benne. — 22 sor kézre való gyöngy, középszerű. — Egy gyöngyös gallér, előre való. — Egy gyöngyös főkötő, kontyra való. — Egy gyöngyös pártá, 5 arany boglárval, mindeniken egy gyöngy, három ujnyi az szélessége. — Kilenc sor arany lánc, 40 arany benne, 4 darabban. — Egy arany gyűrű, hat rubint benne, színes. — Egy arany gyűrű, egy hegyes gyémánt benne. — Egy arany gyűrű, kék zafir benne, nagy darab. — Ugyan egy más ilyen gyűrű. — Egy kláris öv, ezüst rostélyos szemekkel összefűzve, hat sor hólyagosan. — Tisztességes hat lovas hintót, hámostul, mely ezüstös. — Ugyan alpári jószág kiváltására háromezer tizenkét forintot — id est 3012. — Ugyan 4 nagy ezüst tálat.

Coram me b. Wolfgangus de Perény m. p. (előttem b. Perényi Farkas előtt.) Coram me, Emerico L. Barone juniore de Perény (előttem szabad zászlós ifjabb b. Perényi Imre előtt.)

A b. Perényi-család Nagy-Szóllósi levéltárból közli: **Szekély Sándor.**

Budjács András páratlan hűsége.

(A csömöri gróf Zayak cimergyűjteményéből lemasolt ábrával.)

„Midőn az istenek földi pályájukon elfáradtanak, és a csillagos menybe visszavonultanak, magukkal elvitték minden kineseit az élethez, itt hagyván csak a szerelmet.“ Egy nagy költőnek ezen állítása szép ugyan, de csak részben való, mert az istenek azon végrendeletükben nem csak a szerelemmel ajándékozták meg a halandókat, hanem hűséggel is, az elsövel bőkezűleg, az utolsóval igen is fukaron.

De ha fukaron is, vannak mégis emberi lények, kiknek az utolsó menyei ajándékból nevezetes rész jutott. Ezen ritka emberek első sorába illetetést méltán megérdemli *Budjács András*. Ez várnagya vala Oroszlánkeői Miklósnak, ki a tizenhatodik század elején, a Trecsen-me-

gyében fekvő, most romba dőlő hassonnevű várat bírta.

Budjács András, említett urával, a mohácsi vész előtti időben török fogságba esvén, ez utóbbi megszabadítására saját lábszárát, mely urához volt láncolva, bárdal olvágtá. Ura így menekült meg és sok viszontagság után, — barát ruhában, gyanúsított neje hozzá való hú ragaszkodását megkisértendő, — haza tért, és hitvesét a régi-nek találván, vele még sokáig boldogan élt.

Maga *Budjács András* seibeiből szintén felgyógyulván és szabadságot nyervén, az oroszlánkeői várat ő is elérte. Majd később urától, ki őt már nem mint szolgáját, hanem mint barátját tekintette, fekvő birtokot, a királytól pedig *Miku-*

sóczy előnévvel nemességet nyert. Ezen nevű Trencsén-megyében fekvő helységben, valamint szomszédságában is, Budjács András egyenes utódai még most is nagy számban élnek, de csaknem egészen elszegényedtek, úgy hogy páratlan hűségű törzsökük után alig maradt más örökségük, mint dicső tóttének emlékezete és a neki adományozott nemesi cimere, melyet itt hű másolatban van szerencsénk bemutatni.

Az Oroszlánkeő család az érintett Miklós unokájában, hasonlólag *Miklósban*, halt ki fiágban 1549-ben, és a gazdag birtokörökség számos leányutódra szállt, míg az végre mostani tulajdonosaik, a *gróf Könyegyek* birtokába került.

Valóban méltó volna ezen, szoros igazságon alapuló előadottakat, történelmi regény alakjában megörökíteni.

A Budjács de Felső-Mikusócs család cimere.
(A zay-ugróci levéltár eredetije után.)

Lója Károly.

Egy hét története.

(Május. 3.)

(VK.) Megjárták a poéták, kik még a szeleburdi aprilban megírták köszöntőjüket a közelgő május üdvözlétére. Eljött régi kedvencük: a „bájhó,“ de nem úgy, a mint ők phantáziájukban kifesték maguknak. Ők a tavasz királynőjét várták, kinnek koronája tarka koszorú, uralkodó pálcája viritó lomb, palástja himes rét, szeme felhőtlen ég, mosolya nyájas napfény, lehellete illatos zephyr, s kísérete enyhe légben dalolva röpködő madarak és aranyhímű lepék. A kitűzött találkozás bizony rosszul ütött ki. A bájos fiatal szűz helyett a mogorva mama lépett ki, szürke köpenyben, fagyos kézzel (molynek nyoma ott maradt a budai szőlőhegyeken), szemében zord tekintettel, szájából hideg szelet és prózai port fúva.

Ugy látszik, a tavasz maholnap kimegy a természet divatából.

Kapunk belőle egy kis mutatványt a tél végén; de maga az egész: a május költői idyllje - hiába várjuk! évek óta elmarad.

A naptárban megvolt most is — mint mindig, mióta XIII-dik Gergely pápa új stylusú kalendáriuma pontosan megállapította — a május elseje; a nép pedig, mely nohezen tud megválni szokásaitól, még ha nem is érdemes azokat teljesíteni, itt-ott kitűzte papírszalagos, citrom-termő májusfáját, s kora hajnalban, fölbresztve a zenekarok trombitáitól, elment megnézni a városligetet, hol zongott a sípláda, gitár és hegedű; itt-ott ugráltak is mellette, de bizony nem a mulatság vitte rá szegényeket, hanem a didorgás.

Annál tropikusabb volt a hőség april utósó ho-

tének két estéjén — a redoutban. Liszt abbé rendezett — vagy szabatosabban szólva: az ő itt-létére rendeztek — két zeneünnepélyt. A közönség pedig tódult, mert Liszt nevének sokkal nagyobb varázsa van, semhogy az abbé-köntös, (mely rajta csupán az excentricitás jelvénye), elronthatta volna. Azonkívül egy kegyelet is képezte a vonzerőt: a „koronázási misét“ adták elő, melyet a budai vártemplomban a nagy szertartás napján azok sem igen hallottak, a kik jelen voltak, mert hisz akkor mindenki csupa szem volt; a fülnök nem jutott semmi.

Az első estén most a Dante-symphoniát hallottuk, három harei dalt és e misét.

Liszt sokkal genialisabb ember, semhogy tapasztot utakon szeretne járni. Neki új kell, formában és tartalomban. Ekkép a symphoniák régi beosztásait is mellőzte, s „Danté“-jében új idomot alkotott két részszel. Az elsőben a „Poklot“ festi, a másodikban a „Purgatóriumot.“ Amaz bizarr, de hatalmas zenekép, a kárhozát, gúny, roménytelenség és lázongás hyperromantikus színeivel. De van benne egy szerfölött megragadó bús panasz is, mely e vad lángot és borzalmas sötélt elnyeli: ez a Paolo és Francesca da Rimini elégiája, midőn „a fájdalmak árján fuldokolva,“ az örökre elvesztett boldog időkre emlékeznek vissza. E költői zokogás azonban rövid epizód, melyet ismét elnyel a pokol fonékáról felüvöltő kárhozat. Egy trombita szólal meg, olyformán, mintha repedt volna, és a többi hangszer ismét fölkaravog, üvöltve, füttyülve, átkozódva. E mű hangulata

nagszerű. A pokol tornácának fölírata: „hagyjatek fel minden reményről!“ van kifejezve benne. Utána a „Purgatórium,“ bármily szépen festi a fájdalomérzetet, mely bűnbánatból és reményből áll, az oszló felhőket, a derűt, s a „Magnificat“ hatalmas kara bármily boldogan köszönti is a Paradicsom fényét: csak halvány kép ama komor freskó után, melyet a „Pokol“ tár elénk. Nem is volt oly hatása, mint amannak, s általában — hatás tekintetében — ez képezte a két est fénypontját. Liszt nem kapott többé annyi tapsot, mint „Inferno“-ja után.

A budai dalárda élénkelvén három „harci dalt,“ melyek inkább mesterkélték, mint valódi hősiesszellemeik: következett a „koronázási mise“, melyben a roppant nagy zenekart és karokat már nem Erkel Ferenc, hanem maga Liszt vezénylél.

E mise is eltér az egyházi zene hagyományos, egyhangu stíljétől. Vegyítve van benne a vallásos és drámailag ünnepélyes, sőt némi nemzeti szín is csillámlik föl, a mennyiben egy helyen a „Rákóczi-nóta“ hangjaira ismernek azok, kik egy boglya szénában is megtalálnák a gombostűt. E misének igen kitűnő részletei vannak, de inkább mozaikszerű, mint egyöntetű munka. „Kyrie“-je ünnepélyes és emelkedett, a „Glória“ fanfardéja hatalmas, a „Credo“ régi gregoriáni énekmodorban foly, csupán egy orgona (s bizony gyöngye orgona) kíséretével, s mivel igen hosszú, vége felé már oly egyhangu, mint a vizesés; a „Sanctus“ „Benedictus“, „Agnus Dei“ kitűnő szépségekkel bírnak. A közönség hallgatta, tapsolta is, (bár nem valami nagyon lelkesen), de egy csöppet sem volt elragadtatva.

Átalában nem ugy van már, mint volt régen, midőn az „Esztergami misét“ és az „Erzsébet“ oratóriumot — Liszt e sokkal nagyobb műveit — hallgattuk.

A kultusz még megvan, de nem a régi bálványzás többé, mely ne engedne helyet a bíráltnak is. Most a fényoldalaktól nem káprázik el annyira szemünk, hogy ne látnók az árnyoldalakat is.

Például hiába hívják „Hungariának“ azt a symphoniai költeményt, mely a második est első számát képezte: bizony Hungaria budapesti lakosai nem nagyon lelkesültek rajta. Elismerték ebben is, hogy Liszt a hangszerelés egyik hatalmas mestere, ki csodálatos harmonikus zajokat tud ütni; de miután hiába keresték az alapszémét, az egyiséget e változatosságban (minden műrecek az első főtételét), tapsoltak ugyan szokásból és elis-

merésből, de nem aza „hozsánna“ volt ez, melyet Liszt hallott valaha, s nem csodálnók, ha maga a mester megütődött kérdést csinálna Vörösmarty egy állításából, (melylyel épen a hozzá irt ódát végezé): „Van még lelke Árpád nemzetének?“

Van bizony, s hozzá egy kis zenészeti képzettséget is szerzett. Többi közt újabb időkben megismerte Wagner Rikárdot, ki nemesak a hangszerelés főmestere, hanem igazi nagy költő, kinek eszméit meglehet érteni tisztán, s ki a festőzenét igen okosan műveli, mert szöveget használ hozzá, mint a képiró, ki előbb rajzol és azután színez.

Hallottunk még egy bús zsoltárt (a 137-iket,) s ismét a koronázási misét, melyben Reményi Ede gyönyörűn játsza a magán hegedű-részeket.

S ezzel vége az úgy nevezett „ünnepeknek.“ Igaz, majd elfeledtük a koszorút, melyet első este Ábrányi Kornél nyujta át a zeneegyletek nevében Lisztnek, mint a zene hérószának és „nagy hazánkfiá“-nak, ki kétségkívül e pillanatban igen sajnálta, hogy magyarul megtanulni elfelejtett, mert mily szép alkalma lett volna most megmutatni, hogy csakugyan szintén magyar ember, ki ért a dictióhoz és semmi ünnepet nem hagy a nélkül.

A mesternek egy tanítványa is: Leitert György adott egy hangversenyt, bemutatva, hogy jeles tanítvány. Itt van Menter Zsófia is, a kedves bajor zongoraművésznő, ki azonban nem koncertezni jött, hanem csak bámulni a mestert, ki mindig uszállyal jár, mint az üstökös.

Rendeztek egy Liszt-lakomát is, s mivel a mester hosszabb időre hazánkban marad, (megy Szekszárdra s a Balaton vidékére,) nem veszünk tőle ezúttal búcsút, mert ha itt lesz, bizonyára fog ő okot és alkalmat adni arra, hogy még beszéljünk róla. A fejedelmek minden lépése történet, s ő — zongorakirály.

E héten a műzsának általában elég tér jutott. Láttuk a nemzeti színpadon „Othellót“ a Londvai párral, s hallottunk ismét egy kedves költőt a Kisfaludy-Társaságban: Tegnért, a „Frithiof“ szerzőjét, ki oly friss és élénk szellemmel bír, mintha az északi nyár egész üdéségét bírná. Györy Vilmos fordítá le „Axel“ című költői beszélyét s ezt mutatá be Gyulai Pál által. Egy ukrániai szűz megszeret egy svéd lovagot, de válniok kell. A nő búsul s megy keresni, katonaruhában, midőn Orosz- és Svédország harcolnak egymással. És a szerelmesek találkoznak is egymással egy esata után, de a lány meg van sebesülve, s meghal ifjúnak karjai közt; az ifjút pedig utána bú emészté el. Az ezermek festése, a han-

gulat igen kitünő e műben, s mi irigyeljük a költőt, ki az orosházi lelkésznek boldog csendjében — ily szellemekkel társalog, míg mi e zajos Pesten Dux Adolf barátunkkal harcolunk az új német színház terve fölött.

Németek, vagy is inkább elnémetesedett polgárok, új német színházat terveznek épp akkor, midőn másfelől a pesti magyar népszínház terve van szőnyegen. E tüntetésszerű föllépés visszatetszést szült, s a visszatetszésnek hangot is adtunk. Dux Adolf pedig mindjárt nemzetiségi kérdést csinált belőle, mondván, hogy ellenezvén a német színházat: türelmetlenek és szabadelvűtlenek vagyunk. Isten mentse! Csak egy kissé előrelátók vagyunk. Látjuk ugyanis, hogy hiába emelnek itt nagy német színházat, (mert nagyot akarnak), abból megint csak operette és bohózat-csarnok lesz, s erre kár volna valami nagyokat kiadni, mert a „Schöne Helena“ és a „Prinzessin Hirschkuh“ egy szerényebb épülettel is beérnének. Megpróbálták már itt a német igazgatók, hogy regényes operákat adtak, elővették Schillert Göthét; de nem ment; Offenbachhoz kellett menekedniök. A valódi német művészetnek nem alkalmas többé a pesti homok, s mi csak annyit mondánk: mit fáradsz és költenek arra, hogy pálmafákat termeljenek oly földön, a hol ők csak bazsarózsákat nyerhetnek, a mi pedig költséges

üvegház nélkül is egy szerényebb kertben szintén megerem.

A ki különben lelkesedik a nagy német színház tervén: ám hadd vesse pénzét a holt tengerbe, mely azt nem adja vissza; nekünk — kik más eszmékért hevülünk — a pesti magyar népszínház létrejötte fekszik a szívünkön.

A német színházi terv, svéd költő, Liszt abbé és didergő május azonban majdnem feledteték velünk a hét legfontosabb történetét: azt, hogy a képviselőház megválasztá elnökeit és jegyzőit Minden párt jólét ki a maga hivoiból, s így a számerőt a szavazatok oléggé kitünteték. Somsich Pál kapott 246 szavazatot, Nyáry Pál 99-et, Irányi Dániel 31-et, Ghiczey Kálmán, Jókai és Simonyi Ernő, sőt (lám, hogy nem veszték még ki a tréfás omberek!) Patay István is egyet-egyet. Így Somsich Pál száztizenkét szónyi többséggel lett a ház elnöke. A másodelnök Gajzágó Salamon és Bittó István lettek szintén nagy szótöbbséggel. A hat jegyző közt van egy baloldali is, kire a jobboldaliak szintén szavaztak. Tehát ha e két párt nem is fuzionált még valakiben, de igen valakiben és ez a valaki: Jámbor Pál, ki még beköszöntőjében sem tudott el lenni Franciaország és francia idézet nélkül.

Tehát a ház megalakult, s elnökével együtt, mi is csak isten áldását kérhetjük rá!

V e g y e s k ö z l e m é n y e k .

Történeti naptár. *Májushó* 5-én. Bonaparte Szent-Ilonában † 1821. — Eugenia francia császárné született 1826. — A moszkvai néprajzi kiállítás, 1867. — Illésházy István † 1609.

6. Humboldt Sándor † 1859. — Noe bárkája az Ararát-hegyen megfeneklett a világteremtése után 1657.

7. Berzsonyi Dániel született, 1776.

8. Gr. Teleky László szobájában szívon löve találtatott 1861. — D'Arc Johanna megszabadítja Orleans, 1429.

9. Erdély I. Lipótnak hódol, 1688. — Schiller Frigyes † 1805. — Vörösmarty Mihály és Csajghy Lóra esküvője 1843.

10. XV. Lajos † 1774. — Francia Erzsébet hgnő kivégeztetik 1794.

11. A badeni forradalom, 1848.

Közli: V. A.

— (*Deák Ferenc és Vörösmarty Mihály.*) Az 1840-es években hazánknak két igen nevezetes férfia járt Szaboles vármegyében látogatás végett, hol Tétre Bónis Sámuel, hol Apagyra

Zoltán János képviselő urakhoz. E hires férfiak közül egyik nevezetes szerepet vitt a költészet terén, a másik pedig az országházban; az elsőnek neve Vörösmarty Mihály, a második pedig Deák Ferenc. — Így történt az, hogy 1845. év május 3-án Deák Ferenc és Vörösmarty Mihály Tétről Apagyra ment; Deák Ferenc azonban már előbb elment szekeren, minthogy Vörösmarty mint szenvedélyes vadász gyalog vadászva akart át-rándulni. — Vörösmarty az útban lőtt egy szalonkát. Midőn pedig Apagyra ért, Deák Ferenc tüstént megszólítja:]

— No Miska, mutasd, mit lőttél?

S midőn ez a meglőtt szalonkát előmutatta volna, azt mondja Deák:

— Tudom, hogy el is lövöldözted minden töltésed a tarisznyából. Vörösmarty pedig ezt tagadta; Deák erre megnézi a tarisznyát s látja, hogy 9 töltés volt benne s az most mind üres. Erre írta azután Deák az alábbi sorokat, melyeket az akkori reform. lelkésznek, Csizsár Imrének adott át, s melyeket az mai napig is mint ereklyét őriz.

Az írás így hangzik: „Alólirt ezennel bizonyítom, hogy Vörösmarty Mihály, ki egyébiránt sokkal jelesebb költő mint vadász, e mai napon Tét és Apagy közti kilenc lövéssel egy szalonkát lőtt. — Apagyon, május, 3-án 1845. *Deák Fe-renc.*“

Vörösmarty pedig ezeket következőleg bizonyítja: „Azon különbséggel, mint az egyszeri ember, ki két órai csiholás után végtére kiütt, s azt mondta: ejnye! de egyszerre kiüttöm, így a szalonka is egy lövésre, még pedig jó távolból esett el; a föllebb előadottak valószínű részét nem tagadom. *Vörösmarty Mihály.*“ (Ez eset ugyan ismeretes, de itt nevek és új részletek mellett van följújtva.)

Közli: *Várady Balint.*

* (*A balletről.*) A két Vestrisről, kiket a ballet királyának tartanak, már irtunk vegyes közleményeink közt. Most pár szóval a ballet történetét emlíjük meg. A régi korban a tánc egyetlen ünnepélyről sem hiányzott. Csodálatosan hangzik, ha azt mondjuk, hogy már a görögöknek balletjük volt; pedig ez úgy van. A harci ünnepélyeken mindenütt szerepel a táncos, és említi a táncosokat. Az olimpusi ünnepeken is ott vannak a táncosok, kik messze földről vándorolnak. De női táncosról nem hallani, csupán Cleopatráról jegyzi föl a történet, hogy táncosnői voltak, kik mulattaták. Terpsichore temploma körül egész táncársaságokat találunk, kik a kecses istennő tiszteletére napokig táncoltak. A rómaiaknál nem volt oly nagy szerepe a táncosoknak, mint a görögöknél, de például Pompejusról, Neróról tudva van, hogy szerették a táncot. A népvándorlás zajában elveszett a tánc, leronták Terpsichore templomát, de a Mediceiek a művészetek közé emelik Olaszországban. A Mediceiek udvarában napirenden van a némajáték, melyet táncal kötnek egybe. Egy bolognai akkor élt tudós azonban megjegyzi: a nők ilyenkor lelépnek a színpadról. A XVI. században Baltazarini már egész ballet-darabokat rendez és személyzetében leányok is vannak. 1681-ben Florencben már oly balleteket rendeztek, melyekben több volt a nő, mint a férfi. A mult század második felében a szép francia táncosnő: Noverre k. a. kizárólag táncosnőkből rendezett balletet, s a balletdarabokat ő teremtette meg. Vestris, Gardel és Galeotti az ő tanítványai voltak. Galeotti Koppenhágában még Shakespeare műveiből is balletet csinált. E század elején Bécsben virágzott legjobban a már művészi jogokat nyert ballet, s most Párisban. A ballet-történetében az idős Taglioni Mária és Elsler Fanni

valódi reformatoroknak tűnnek föl, kik sokat tettek a plastika és jó izlés érdekében.

SS. (*A kakas viadal*) sokak által az ujabbkor által feltalált népgyönyörködtető mulatságnak tartatik, holott ez már az ó-korban is divatozott a görögöknél, Themistokles által kezdeményezve, ki katonáinak szórakoztatásául ez ötletra egy, a görögök és persák ellen viselendő hadjárat előtt jött. S ez nem kevésbé jellemzi az ügyes hadvezért, ki felszólítja katonáit, miszerint ő nekik annyival is nagyobb kötelességük elszántan küzdeni a hareban, mivel ez állatok is utolsó csepp vérükig védelmezik önmagukat, a nélkül hogy egy magasabb cél, mint pl. a haza biztonságának fentartása, lenne szemük előtt. — Ennek emlékezetére aztán — mivel a győzelmi tény végrehajtatott — Themistokles rendeletéből minden évben tartottak nyilvános kakas-viadalok. Mint tudjuk, ujabban különösen az angolok karolták fel e bizonyára nem a legjobb izlésre s művészi tökélyesbülésre mutató idő- és kakas- ölést.

— *K. F.* — (*Az asszonyok hiusága külön népeknél.*) Kínában a nők kitépik szeméik szőréit, hogy kicsinyded szemiket még kisebbekké tethessék; szájukat cinóberrel festik be, mert ezt különös szépségnek tartják. A török asszonyoknál szokásban volt szempilláikat megaranyozni s körmeiket rózsapirosra festeni. A grönlandi nők kék és sárga mázzal kenik arcaikat. A japániak fogaikat is megaranyozzák. Natoliában az asszonyok 10 hüvelyknyi magas fejkötőket hordanak marhafagygyúból. Kínában pedig fejeiket réz vagy arany madárral ékesítik, melynek csőre az asszony orralhegyét érinti, míg a szárnyak homlokát s halántékát fedik, a hosszú, fölfelé álló fark pedig kócsagtoll gyanánt szolgál.

— *K. F.* (*A gyász-színek külön népeknél.*) Minden népnek van saját gyász-színe. Az európai a feketét választá; a syriai az égbéket s ibolyaszínt; az egyiptomi a halvány-sárgát; a szerocson a szürkét, a japáni a fehéret. Midőgyik e népek közül a választást komoly, való érzelme szerint tevő. A syriaiak az égbéket választák, jelképül azon helynek, hova halottjaikat jutni óhajtják. Az egyiptomiak azt hiszik, hogy a halvány-sárga szín az élet s minden földi remény onyészttét jelképezi. A szerocsonoknál a gyászszín szürke, mivel a föld is, melybe a halottak visszatérnek, szürke. A japániak fehér gyászszíne a meghaltak életének tisztaságát jelzi. Nálunk európaiaknál pedig a fekete szín jelenti, hogy minden földi élet s öröm elsötétül.

a magy. kir. államsorsajátéki bizottság. Ez államsorsajáték 300,000 darab kétforintos sorsjegyből áll, 2432 nyereséme összesen 200,000 forintra rúg, a első nyeresemény értéke 100,000 ft. A tiszta jövedelem az említett célra vallás és nemzetiségi különbség nélkül osztatik föl a bizottság már ki is adta felhívását, melyre a jótékony cél iránti tekintetből el nem mulaszthatjuk felhívni olvasóink figyelmét.

* (A „Neuer Freier Lloyd“) című szabadelvű ellenzéki napilap jövő június elejével fog megindulni. Horn Ede, európai hírt hazánkra e lap számára meg van nyerve a e napokban Pestre meg is érkezik.

(Külföldiek.) Krusz Krisztopan panonhalmi főpap a sz. István-rend lovagkeresztjét kapta; Springer Miksa bécsi bankár és Schlesinger Gusztáv magánzó a magyarországi érdekek előmozdításért harmadik osztályú vaskorona-rendet; Dudinczy Tivadár, tornai g. k. lelkész pedig egy tűzvész alkalmával tanúsított buzgalmaért az arany érdemkeresztet.

* (Gyorsírói versenyírás.) A budapesti magyar gyorsíró-társulat által elhatározott gyorsírói versenyírás május 9-én délelőtti 9 órakor fog a pestvárosi főreáltanodában megtartatni. Az első díj 3 db a második 2 db aranyból áll. A versenyben az országgyűlési gyorsírókat kivéve, rendszerbeli különbség nélkül minden gyorsíró rész vehet.

* (A múzeum mögötti hely) nem sokára egyike lesz a főváros legzebb részeinek. Eddig a következő magnások palotái vannak oda részint építve, részint tervezve: gr. Festetics György, gr. Károlyi Alajos, gr. Zichy János, gr. Károlyi Sándor, gr. Csekonics Dénes, gr. Széchenyi Imre, gr. Eszterházy Miklós és b. Redl.

* (A magyar északi csat) folytatólagos kiépítése rövid idő múlva megkezdődik, miután a munkák kiadására hirtetett záródó a napokban letelik. Meglátjuk, ki lesz a szerencsés vállalkozó, ki az építéssel megbizatik. Különbön bárki legyen, reméljük, tekintettel lesz a hazai erőkre, nem fogja külföldivel pótolni az, a mit itthon is ép oly jó minőségben találhat, mint másutt.

(Az „Anker“ biztosító társaság) március havi üzleti kimutatása január 1-től fogva február hó végéig: Bejuttatott 1859. bevallás 1.847,385 ft biztosító összegre, melyekből 1360 bevallás 1.587,854 ft bizt. összeggel elfogadtatott. E két hó díjbevételei 310,468 ft 99 kr. tessnek és halálesetekre kifizetett 51,009 ft 80. Ehhez járul márciusban 555 bevallás halálesetre 656,058 ft és 282 bevallás díjre 282,400 ft bizt. összeggel. A túlélési társulatokba fizetett 201,056 ft 37 kr, és halálesetekért 45,111 ft 65 kr. fizetett ki. Összesen 2197 évben március végéig tehát kiállított 2197 kötvény 2.629,312 ft összegre. Összes díjrejeltek 511,525 ft 86 kr. és 96,121 ft 25 kr. fizetett.

* (Nil Popov, moszkvai egyetemi tanár) azon kritikai munkájáról, melyet Szalay László magyar történelméről tavaly írt, márvolt assó a magyar lapokban. A szerző közelebb Ujházy Györgynek is küldött egy példányt, a arra néhány magyar

sort jegyzett, jeleül, hogy tud magyarul. Lamanszky szentpétervári egyetemi tanár szintén tud, a fordítgat is magyarból.

* (Sajtópör.) A királyi ügyek igazgatóságának sajtópere a „Ludas Matyi“ és „Nép szava“ szerkesztője, Bényei István ellen f. hó 31-kén, d. e. 10 órakor fog tárgyalás alá kerülni.

* (Erdékek történelmi régiségi.) Rómer Fl. régészeti közlönyében („Arhaeologiai Értesítő“) olvassuk, hogy gr. Zrinyi Miklósnak egy szép művi ezüst kancsója volna most megvehető. Lándzsára támaszkodó középkori vitez látható rajta, lábainál tört fegyverek, feje fölött lebegő angyalka koszorúval, a még fölebb egy szalagon e fölirat: „Eljen gróf Zrinyi Miklós úr. Nevelése és hazája.“ Ésdelen egy tátozt szájú bárkány pajzsot tart, melyen ez áll: „G. Alapi. MDLXII.“ Arát Thum Eduárd, linz-városi titkár mondja meg. Remélhetőleg megveszi a múzeum.

* (A pesti megyefőnörszék) egy iparlovagot (Cz. J.) itélt egy évi börtönrre, ki hamis névvel, most mint hg Lobkovicz titkára, majd mint biztosítási ügynök, sok hamisságot csinált: pénzt vett fel, hivatalt és házaságot ígért. 1858-ban osztrák katona volt, 1861-ben magyar legionista lett, 1863-ban pedig iparlovag. Ötszáz finyi csalásért akkor három évi fogságra itélték Szamos-Ujváron. Esztergam, Győr, Pécs, Mohács, Belgrád, Temesvár, Szekszárd stb. voltak a helyek, hol csinyeit üzte.

* (Élc a képviselőkétől.) Egy képviselőt, kit általában igen gazdagnak tartanak, így fogadott e napokban a ház folyosóján több társai „Eljen a ház Crösusa!“ A megjelzett meghajtá magát, és nevetve szólt: „Köszöndöm az eljenti, különben én csak annyira vagyok a háznak Crösusa, mint ti annak — Solonjai.“

* (Haynald Lajos kalocsai érsek) kinek fűvészeti gyűjteménye a continens nevezetesebbjei közé tartozik, a menyiben mind az öt világrész van benne képviselve — még pedig akkép, hogy egyes országok floráját teljesen bírja — legujabban közép-Afrikából kapott nagyszerű szállítmányt, melyben a legnagyobb ritkaságok vannak. Gyűjteménye szaporítását a tudós főpap roppant áldozatokkal eszközli, utaztat saját költségén, a a világ minden részében levő tudosokkal levelez és összekötötést tart. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy gyűjteményének alapját 41 évvel ezelőtt, mint gyermek vetette meg, akkor szedett és szarított florájával.

* (A királyi a pozsonyi löverseny-egyletnek) az 1870-ki futtatásokra 4000 ftot adományozott.

* (A lipótvárosi tébolydából) egy nőt bocátoztak meggyógyulva haza, ki már 14 éve szenvedett elmebetegségben. Hazajövet azonnal komény próbát kelle kiállania, mert férjének egy hét előtt történt haláláról tudóstották. E gyászhir igen meghatotta, de egészségének nem ártott.

* (Az első magyar dunagőzhajózási társaság) m. hó 29-és 30-dik napján tartotta közgyűlését. Viszály dül e hatalmasan emelkedő társulat kebelében. A franco-magyar bank ugyanis egy „magyar Lloyd“ társulatba akarta beolvasztani, és sokan

váltak, kik ez értelemben igaztak, de ezek szárazosan megbüktak, a részvényesek többégre nem hogy csak nem onajván, de erőlyesen elleneszerült minden fusóbeli kísérletnek. A fusió által csak a bank nyert volna, de semmivel sem volt igazolható az a magyar gazdasátság részéről, melynek hitelt meg van állapítva, a mely ha terjeszkedni akar, terjeszkedhetik, mert részvényei csak az el fogadtatára fognak találni mindenütt. Megamittak, hogy a múlt évi tisztá jövedelem 57,000 frt. Ebből csak az első kibocsátás részvényeire osztálekkel darabonként 14, a II. kibocsátásunkra 6 és fél forint. Az üzlet-eredmény tehát kedvezőtlenbű, mint volt a múlt évben, mit a választim jelentése a szén drágulásnak, a társulatot ért baleseteknek (mint a „Slavonia“ elsüllyedése) hisz tulajdonit. Az alapszabályok végleges meg-

erősítésének kieszközölésével, az újpesti hajógyártól követelt kárpótlás ügyének és Houchard Ferenc, volt igazgató követelésének elintézésével a a választmány lón megbizva. Ezek után szavaztak a részvényesek a lemondott elnök és a két alelnök, valamint a szabályok értelmében kilépett választmányi tagok helyeinek betöltésére. A szavazás eredménye később fog kihirdettetni.

(Hibajavítás.) 15. számunkban van egy cikk, az „Altestésérvekben szenvedőknek“, melynek csillag alatti jegyzte az ily bántelmakban a borszéki fürdőt ajánlja Győrmegejében; hogy Gyergyó helyett (a Székelyföldön) Győrt szedtek ki, ez is azon sajtóhibák sorába tartozik, melyekről ugyanazon szám egy másik cikkében emlékszünk meg.

Kollarits József és fia

„YPSILANTHOZ“

csiszált legelő

vászonruha gyári raktárban

václiz utcában Pesten

kaphatók a legolcsóbb árakon a legnagyobb választékban mindennemű kész fehérneműek férfiak, hölgyek és gyermekek számára.

Férfi ingek, rumburgi, irlandi vagy hollandi vászomból, darabja 2 ft 50, 3 ft, 3 ft 50 kr., 4 ft 50 kr., 5 ft, 5 ft 50 kr., 6 ft, 6 ft 50 kr., 7 ft, 8 ft, 10 ft, 12 ft.

Férfi szalmas ingek, 1 ft 50 kr., 1 ft 80 kr., 2 ft, 2 ft 50 kr., 3 ft, 3 ft 50 kr., 4 ft, 4 ft 50 kr., 5 ft, 5 ft 50 kr., 6 ft, 6 ft 50 kr., 7 ft, 8 ft, 10 ft, 12 ft.

Férfi pamať madapolan ingek, 1 ft 50 kr., 1 ft 75 kr., 2 ft, 2 ft 50 kr., 3 ft, 3 ft 50 kr., 4 ft, 4 ft 50 kr., 5 ft, 5 ft 50 kr., 6 ft, 6 ft 50 kr., 7 ft, 8 ft, 10 ft, 12 ft.

Férfi koryók, magyar, félmagyar és francia mintában, félvászomból 1 ft 50 kr., 1 ft 75 kr., 1 ft 80 kr., 1 ft 80 kr., valódi vászomból 1 ft 75 kr., 2 ft, 2 ft 50 kr., 3 ft, 3 ft 50 kr., 4 ft, 4 ft 50 kr., 5 ft, 5 ft 50 kr., 6 ft, 6 ft 50 kr., 7 ft, 8 ft, 10 ft, 12 ft.

Férfi gallérok, keltők, divatos nyakkötők, kerények és minden fajú vászon ruha és kiegészítő, csiszolt legelő, és esernyők.

Hölgyi vászon ingek, szára 2 ft 25 kr., 2 ft 50 kr., 3 ft, 3 ft 50 kr., 4 ft, 5 ft, 6 ft, 7 ft, 8 ft, 9 ft, 10 ft, 11 ft, 12 ft, 13 ft, 14 ft, 15 ft, 16 ft, 17 ft, 18 ft, 19 ft, 20 ft, 21 ft, 22 ft, 23 ft, 24 ft, 25 ft, 26 ft, 27 ft, 28 ft, 29 ft, 30 ft, 31 ft, 32 ft, 33 ft, 34 ft, 35 ft, 36 ft, 37 ft, 38 ft, 39 ft, 40 ft, 41 ft, 42 ft, 43 ft, 44 ft, 45 ft, 46 ft, 47 ft, 48 ft, 49 ft, 50 ft, 51 ft, 52 ft, 53 ft, 54 ft, 55 ft, 56 ft, 57 ft, 58 ft, 59 ft, 60 ft, 61 ft, 62 ft, 63 ft, 64 ft, 65 ft, 66 ft, 67 ft, 68 ft, 69 ft, 70 ft, 71 ft, 72 ft, 73 ft, 74 ft, 75 ft, 76 ft, 77 ft, 78 ft, 79 ft, 80 ft, 81 ft, 82 ft, 83 ft, 84 ft, 85 ft, 86 ft, 87 ft, 88 ft, 89 ft, 90 ft, 91 ft, 92 ft, 93 ft, 94 ft, 95 ft, 96 ft, 97 ft, 98 ft, 99 ft, 100 ft, 101 ft, 102 ft, 103 ft, 104 ft, 105 ft, 106 ft, 107 ft, 108 ft, 109 ft, 110 ft, 111 ft, 112 ft, 113 ft, 114 ft, 115 ft, 116 ft, 117 ft, 118 ft, 119 ft, 120 ft, 121 ft, 122 ft, 123 ft, 124 ft, 125 ft, 126 ft, 127 ft, 128 ft, 129 ft, 130 ft, 131 ft, 132 ft, 133 ft, 134 ft, 135 ft, 136 ft, 137 ft, 138 ft, 139 ft, 140 ft, 141 ft, 142 ft, 143 ft, 144 ft, 145 ft, 146 ft, 147 ft, 148 ft, 149 ft, 150 ft, 151 ft, 152 ft, 153 ft, 154 ft, 155 ft, 156 ft, 157 ft, 158 ft, 159 ft, 160 ft, 161 ft, 162 ft, 163 ft, 164 ft, 165 ft, 166 ft, 167 ft, 168 ft, 169 ft, 170 ft, 171 ft, 172 ft, 173 ft, 174 ft, 175 ft, 176 ft, 177 ft, 178 ft, 179 ft, 180 ft, 181 ft, 182 ft, 183 ft, 184 ft, 185 ft, 186 ft, 187 ft, 188 ft, 189 ft, 190 ft, 191 ft, 192 ft, 193 ft, 194 ft, 195 ft, 196 ft, 197 ft, 198 ft, 199 ft, 200 ft, 201 ft, 202 ft, 203 ft, 204 ft, 205 ft, 206 ft, 207 ft, 208 ft, 209 ft, 210 ft, 211 ft, 212 ft, 213 ft, 214 ft, 215 ft, 216 ft, 217 ft, 218 ft, 219 ft, 220 ft, 221 ft, 222 ft, 223 ft, 224 ft, 225 ft, 226 ft, 227 ft, 228 ft, 229 ft, 230 ft, 231 ft, 232 ft, 233 ft, 234 ft, 235 ft, 236 ft, 237 ft, 238 ft, 239 ft, 240 ft, 241 ft, 242 ft, 243 ft, 244 ft, 245 ft, 246 ft, 247 ft, 248 ft, 249 ft, 250 ft, 251 ft, 252 ft, 253 ft, 254 ft, 255 ft, 256 ft, 257 ft, 258 ft, 259 ft, 260 ft, 261 ft, 262 ft, 263 ft, 264 ft, 265 ft, 266 ft, 267 ft, 268 ft, 269 ft, 270 ft, 271 ft, 272 ft, 273 ft, 274 ft, 275 ft, 276 ft, 277 ft, 278 ft, 279 ft, 280 ft, 281 ft, 282 ft, 283 ft, 284 ft, 285 ft, 286 ft, 287 ft, 288 ft, 289 ft, 290 ft, 291 ft, 292 ft, 293 ft, 294 ft, 295 ft, 296 ft, 297 ft, 298 ft, 299 ft, 300 ft, 301 ft, 302 ft, 303 ft, 304 ft, 305 ft, 306 ft, 307 ft, 308 ft, 309 ft, 310 ft, 311 ft, 312 ft, 313 ft, 314 ft, 315 ft, 316 ft, 317 ft, 318 ft, 319 ft, 320 ft, 321 ft, 322 ft, 323 ft, 324 ft, 325 ft, 326 ft, 327 ft, 328 ft, 329 ft, 330 ft, 331 ft, 332 ft, 333 ft, 334 ft, 335 ft, 336 ft, 337 ft, 338 ft, 339 ft, 340 ft, 341 ft, 342 ft, 343 ft, 344 ft, 345 ft, 346 ft, 347 ft, 348 ft, 349 ft, 350 ft, 351 ft, 352 ft, 353 ft, 354 ft, 355 ft, 356 ft, 357 ft, 358 ft, 359 ft, 360 ft, 361 ft, 362 ft, 363 ft, 364 ft, 365 ft, 366 ft, 367 ft, 368 ft, 369 ft, 370 ft, 371 ft, 372 ft, 373 ft, 374 ft, 375 ft, 376 ft, 377 ft, 378 ft, 379 ft, 380 ft, 381 ft, 382 ft, 383 ft, 384 ft, 385 ft, 386 ft, 387 ft, 388 ft, 389 ft, 390 ft, 391 ft, 392 ft, 393 ft, 394 ft, 395 ft, 396 ft, 397 ft, 398 ft, 399 ft, 400 ft, 401 ft, 402 ft, 403 ft, 404 ft, 405 ft, 406 ft, 407 ft, 408 ft, 409 ft, 410 ft, 411 ft, 412 ft, 413 ft, 414 ft, 415 ft, 416 ft, 417 ft, 418 ft, 419 ft, 420 ft, 421 ft, 422 ft, 423 ft, 424 ft, 425 ft, 426 ft, 427 ft, 428 ft, 429 ft, 430 ft, 431 ft, 432 ft, 433 ft, 434 ft, 435 ft, 436 ft, 437 ft, 438 ft, 439 ft, 440 ft, 441 ft, 442 ft, 443 ft, 444 ft, 445 ft, 446 ft, 447 ft, 448 ft, 449 ft, 450 ft, 451 ft, 452 ft, 453 ft, 454 ft, 455 ft, 456 ft, 457 ft, 458 ft, 459 ft, 460 ft, 461 ft, 462 ft, 463 ft, 464 ft, 465 ft, 466 ft, 467 ft, 468 ft, 469 ft, 470 ft, 471 ft, 472 ft, 473 ft, 474 ft, 475 ft, 476 ft, 477 ft, 478 ft, 479 ft, 480 ft, 481 ft, 482 ft, 483 ft, 484 ft, 485 ft, 486 ft, 487 ft, 488 ft, 489 ft, 490 ft, 491 ft, 492 ft, 493 ft, 494 ft, 495 ft, 496 ft, 497 ft, 498 ft, 499 ft, 500 ft, 501 ft, 502 ft, 503 ft, 504 ft, 505 ft, 506 ft, 507 ft, 508 ft, 509 ft, 510 ft, 511 ft, 512 ft, 513 ft, 514 ft, 515 ft, 516 ft, 517 ft, 518 ft, 519 ft, 520 ft, 521 ft, 522 ft, 523 ft, 524 ft, 525 ft, 526 ft, 527 ft, 528 ft, 529 ft, 530 ft, 531 ft, 532 ft, 533 ft, 534 ft, 535 ft, 536 ft, 537 ft, 538 ft, 539 ft, 540 ft, 541 ft, 542 ft, 543 ft, 544 ft, 545 ft, 546 ft, 547 ft, 548 ft, 549 ft, 550 ft, 551 ft, 552 ft, 553 ft, 554 ft, 555 ft, 556 ft, 557 ft, 558 ft, 559 ft, 560 ft, 561 ft, 562 ft, 563 ft, 564 ft, 565 ft, 566 ft, 567 ft, 568 ft, 569 ft, 570 ft, 571 ft, 572 ft, 573 ft, 574 ft, 575 ft, 576 ft, 577 ft, 578 ft, 579 ft, 580 ft, 581 ft, 582 ft, 583 ft, 584 ft, 585 ft, 586 ft, 587 ft, 588 ft, 589 ft, 590 ft, 591 ft, 592 ft, 593 ft, 594 ft, 595 ft, 596 ft, 597 ft, 598 ft, 599 ft, 600 ft, 601 ft, 602 ft, 603 ft, 604 ft, 605 ft, 606 ft, 607 ft, 608 ft, 609 ft, 610 ft, 611 ft, 612 ft, 613 ft, 614 ft, 615 ft, 616 ft, 617 ft, 618 ft, 619 ft, 620 ft, 621 ft, 622 ft, 623 ft, 624 ft, 625 ft, 626 ft, 627 ft, 628 ft, 629 ft, 630 ft, 631 ft, 632 ft, 633 ft, 634 ft, 635 ft, 636 ft, 637 ft, 638 ft, 639 ft, 640 ft, 641 ft, 642 ft, 643 ft, 644 ft, 645 ft, 646 ft, 647 ft, 648 ft, 649 ft, 650 ft, 651 ft, 652 ft, 653 ft, 654 ft, 655 ft, 656 ft, 657 ft, 658 ft, 659 ft, 660 ft, 661 ft, 662 ft, 663 ft, 664 ft, 665 ft, 666 ft, 667 ft, 668 ft, 669 ft, 670 ft, 671 ft, 672 ft, 673 ft, 674 ft, 675 ft, 676 ft, 677 ft, 678 ft, 679 ft, 680 ft, 681 ft, 682 ft, 683 ft, 684 ft, 685 ft, 686 ft, 687 ft, 688 ft, 689 ft, 690 ft, 691 ft, 692 ft, 693 ft, 694 ft, 695 ft, 696 ft, 697 ft, 698 ft, 699 ft, 700 ft, 701 ft, 702 ft, 703 ft, 704 ft, 705 ft, 706 ft, 707 ft, 708 ft, 709 ft, 710 ft, 711 ft, 712 ft, 713 ft, 714 ft, 715 ft, 716 ft, 717 ft, 718 ft, 719 ft, 720 ft, 721 ft, 722 ft, 723 ft, 724 ft, 725 ft, 726 ft, 727 ft, 728 ft, 729 ft, 730 ft, 731 ft, 732 ft, 733 ft, 734 ft, 735 ft, 736 ft, 737 ft, 738 ft, 739 ft, 740 ft, 741 ft, 742 ft, 743 ft, 744 ft, 745 ft, 746 ft, 747 ft, 748 ft, 749 ft, 750 ft, 751 ft, 752 ft, 753 ft, 754 ft, 755 ft, 756 ft, 757 ft, 758 ft, 759 ft, 760 ft, 761 ft, 762 ft, 763 ft, 764 ft, 765 ft, 766 ft, 767 ft, 768 ft, 769 ft, 770 ft, 771 ft, 772 ft, 773 ft, 774 ft, 775 ft, 776 ft, 777 ft, 778 ft, 779 ft, 780 ft, 781 ft, 782 ft, 783 ft, 784 ft, 785 ft, 786 ft, 787 ft, 788 ft, 789 ft, 790 ft, 791 ft, 792 ft, 793 ft, 794 ft, 795 ft, 796 ft, 797 ft, 798 ft, 799 ft, 800 ft, 801 ft, 802 ft, 803 ft, 804 ft, 805 ft, 806 ft, 807 ft, 808 ft, 809 ft, 810 ft, 811 ft, 812 ft, 813 ft, 814 ft, 815 ft, 816 ft, 817 ft, 818 ft, 819 ft, 820 ft, 821 ft, 822 ft, 823 ft, 824 ft, 825 ft, 826 ft, 827 ft, 828 ft, 829 ft, 830 ft, 831 ft, 832 ft, 833 ft, 834 ft, 835 ft, 836 ft, 837 ft, 838 ft, 839 ft, 840 ft, 841 ft, 842 ft, 843 ft, 844 ft, 845 ft, 846 ft, 847 ft, 848 ft, 849 ft, 850 ft, 851 ft, 852 ft, 853 ft, 854 ft, 855 ft, 856 ft, 857 ft, 858 ft, 859 ft, 860 ft, 861 ft, 862 ft, 863 ft, 864 ft, 865 ft, 866 ft, 867 ft, 868 ft, 869 ft, 870 ft, 871 ft, 872 ft, 873 ft, 874 ft, 875 ft, 876 ft, 877 ft, 878 ft, 879 ft, 880 ft, 881 ft, 882 ft, 883 ft, 884 ft, 885 ft, 886 ft, 887 ft, 888 ft, 889 ft, 890 ft, 891 ft, 892 ft, 893 ft, 894 ft, 895 ft, 896 ft, 897 ft, 898 ft, 899 ft, 900 ft, 901 ft, 902 ft, 903 ft, 904 ft, 905 ft, 906 ft, 907 ft, 908 ft, 909 ft, 910 ft, 911 ft, 912 ft, 913 ft, 914 ft, 915 ft, 916 ft, 917 ft, 918 ft, 919 ft, 920 ft, 921 ft, 922 ft, 923 ft, 924 ft, 925 ft, 926 ft, 927 ft, 928 ft, 929 ft, 930 ft, 931 ft, 932 ft, 933 ft, 934 ft, 935 ft, 936 ft, 937 ft, 938 ft, 939 ft, 940 ft, 941 ft, 942 ft, 943 ft, 944 ft, 945 ft, 946 ft, 947 ft, 948 ft, 949 ft, 950 ft, 951 ft, 952 ft, 953 ft, 954 ft, 955 ft, 956 ft, 957 ft, 958 ft, 959 ft, 960 ft, 961 ft, 962 ft, 963 ft, 964 ft, 965 ft, 966 ft, 967 ft, 968 ft, 969 ft, 970 ft, 971 ft, 972 ft, 973 ft, 974 ft, 975 ft, 976 ft, 977 ft, 978 ft, 979 ft, 980 ft, 981 ft, 982 ft, 983 ft, 984 ft, 985 ft, 986 ft, 987 ft, 988 ft, 989 ft, 990 ft, 991 ft, 992 ft, 993 ft, 994 ft, 995 ft, 996 ft, 997 ft, 998 ft, 999 ft, 1000 ft, 1001 ft, 1002 ft, 1003 ft, 1004 ft, 1005 ft, 1006 ft, 1007 ft, 1008 ft, 1009 ft, 1010 ft, 1011 ft, 1012 ft, 1013 ft, 1014 ft, 1015 ft, 1016 ft, 1017 ft, 1018 ft, 1019 ft, 1020 ft, 1021 ft, 1022 ft, 1023 ft, 1024 ft, 1025 ft, 1026 ft, 1027 ft, 1028 ft, 1029 ft, 1030 ft, 1031 ft, 1032 ft, 1033 ft, 1034 ft, 1035 ft, 1036 ft, 1037 ft, 1038 ft, 1039 ft, 1040 ft, 1041 ft, 1042 ft, 1043 ft, 1044 ft, 1045 ft, 1046 ft, 1047 ft, 1048 ft, 1049 ft, 1050 ft, 1051 ft, 1052 ft, 1053 ft, 1054 ft, 1055 ft, 1056 ft, 1057 ft, 1058 ft, 1059 ft, 1060 ft, 1061 ft, 1062 ft, 1063 ft, 1064 ft, 1065 ft, 1066 ft, 1067 ft, 1068 ft, 1069 ft, 1070 ft, 1071 ft, 1072 ft, 1073 ft, 1074 ft, 1075 ft, 1076 ft, 1077 ft, 1078 ft, 1079 ft, 1080 ft, 1081 ft, 1082 ft, 1083 ft, 1084 ft, 1085 ft, 1086 ft, 1087 ft, 1088 ft, 1089 ft, 1090 ft, 1091 ft, 1092 ft, 1093 ft, 1094 ft, 1095 ft, 1096 ft, 1097 ft, 1098 ft, 1099 ft, 1100 ft, 1101 ft, 1102 ft, 1103 ft, 1104 ft, 1105 ft, 1106 ft, 1107 ft, 1108 ft, 1109 ft, 1110 ft, 1111 ft, 1112 ft, 1113 ft, 1114 ft, 1115 ft, 1116 ft, 1117 ft, 1118 ft, 1119 ft, 1120 ft, 1121 ft, 1122 ft, 1123 ft, 1124 ft, 1125 ft, 1126 ft, 1127 ft, 1128 ft, 1129 ft, 1130 ft, 1131 ft, 1132 ft, 1133 ft, 1134 ft, 1135 ft, 1136 ft, 1137 ft, 1138 ft, 1139 ft, 1140 ft, 1141 ft, 1142 ft, 1143 ft, 1144 ft, 1145 ft, 1146 ft, 1147 ft, 1148 ft, 1149 ft, 1150 ft, 1151 ft, 1152 ft, 1153 ft, 1154 ft, 1155 ft, 1156 ft, 1157 ft, 1158 ft, 1159 ft, 1160 ft, 1161 ft, 1162 ft, 1163 ft, 1164 ft, 1165 ft, 1166 ft, 1167 ft, 1168 ft, 1169 ft, 1170 ft, 1171 ft, 1172 ft, 1173 ft, 1174 ft, 1175 ft, 1176 ft, 1177 ft, 1178 ft, 1179 ft, 1180 ft, 1181 ft, 1182 ft, 1183 ft, 1184 ft, 1185 ft, 1186 ft, 1187 ft, 1188 ft, 1189 ft, 1190 ft, 1191 ft, 1192 ft, 1193 ft, 1194 ft, 1195 ft, 1196 ft, 1197 ft, 1198 ft, 1199 ft, 1200 ft, 1201 ft, 1202 ft, 1203 ft, 1204 ft, 1205 ft, 1206 ft, 1207 ft, 1208 ft, 1209 ft, 1210 ft, 1211 ft, 1212 ft, 1213 ft, 1214 ft, 1215 ft, 1216 ft, 1217 ft, 1218 ft, 1219 ft, 1220 ft, 1221 ft, 1222 ft, 1223 ft, 1224 ft, 1225 ft, 1226 ft, 1227 ft, 1228 ft, 1229 ft, 1230 ft, 1231 ft, 1232 ft, 1233 ft, 1234 ft, 1235 ft, 1236 ft, 1237 ft, 1238 ft, 1239 ft, 1240 ft, 1241 ft, 1242 ft, 1243 ft, 1244 ft, 1245 ft, 1246 ft, 1247 ft, 1248 ft, 1249 ft, 1250 ft, 1251 ft, 1252 ft, 1253 ft, 1254 ft, 1255 ft, 1256 ft, 1257 ft, 1258 ft, 1259 ft, 1260 ft, 1261 ft, 1262 ft, 1263 ft, 1264 ft, 1265 ft, 1266 ft, 1267 ft, 1268 ft, 1269 ft, 1270 ft, 1271 ft, 1272 ft, 1273 ft, 1274 ft, 1275 ft, 1276 ft, 1277 ft, 1278 ft, 1279 ft, 1280 ft, 1281 ft, 1282 ft, 1283 ft, 1284 ft, 1285 ft, 1286 ft, 1287 ft, 1288 ft, 1289 ft, 1290 ft, 1291 ft, 1292 ft, 1293 ft, 1294 ft, 1295 ft, 1296 ft, 1297 ft, 1298 ft, 1299 ft, 1300 ft, 1301 ft, 1302 ft, 1303 ft, 1304 ft, 1305 ft, 1306 ft, 1307 ft, 1308 ft, 1309 ft, 1310 ft, 1311 ft, 1312 ft, 1313 ft, 1314 ft, 1315 ft, 1316 ft, 1317 ft, 1318 ft, 1319 ft, 1320 ft, 1321 ft, 1322 ft, 1323 ft, 1324 ft, 1325 ft, 1326 ft, 1327 ft, 1328 ft, 1329 ft, 1330 ft, 1331 ft, 1332 ft, 1333 ft, 1334 ft, 1335 ft, 1336 ft, 1337 ft, 1338 ft, 1339 ft, 1340 ft, 1341 ft, 1342 ft, 1343 ft, 1344 ft, 1345 ft, 1346 ft, 1347 ft, 1348 ft, 1349 ft, 1350 ft, 1351 ft, 1352 ft, 1353 ft, 1354 ft, 1355 ft, 1356 ft, 1357 ft, 1358 ft, 1359 ft, 1360 ft, 1361 ft, 1362 ft, 1363 ft, 1364 ft, 1365 ft, 1366 ft, 1367 ft, 1368 ft, 1369 ft, 1370 ft, 1371 ft, 1372 ft, 1373 ft, 1374 ft, 1375 ft, 1376 ft, 1377 ft, 1378 ft, 1379 ft, 1380 ft, 1381 ft, 1382 ft, 1383 ft, 1384 ft, 1385 ft, 1386 ft, 1387 ft, 1388 ft, 1389 ft, 1390 ft, 1391 ft, 1392 ft, 1393 ft, 1394 ft, 1395 ft, 1396 ft, 1397 ft, 1398 ft, 1399 ft, 1400 ft, 1401 ft, 1402 ft, 1403 ft, 1404 ft, 1405 ft, 1406 ft, 1407 ft, 1408 ft, 1409 ft, 1410 ft, 1411 ft, 1412 ft, 1413 ft, 1414 ft, 1415 ft, 1416 ft, 1417 ft, 1418 ft, 1419 ft, 1420 ft, 1421 ft, 1422 ft, 1423 ft, 1424 ft, 1425 ft, 1426 ft, 1427 ft, 1428 ft, 1429 ft, 1430 ft, 1431 ft, 1432 ft, 1433 ft, 1434 ft, 1435 ft, 1436 ft, 1437 ft, 1438 ft, 1439 ft, 1440 ft, 1441 ft, 1442 ft, 1443 ft, 1444 ft, 1445 ft, 1446 ft, 1447 ft, 1448 ft, 1449 ft, 1450 ft, 1451 ft, 1452 ft, 1453 ft, 1454 ft, 1455 ft, 1456 ft, 1457 ft, 1458 ft, 1459 ft, 1460 ft, 1461 ft, 1462 ft, 1463 ft, 1464 ft, 1465 ft, 1466 ft, 1467 ft, 1468 ft, 1469 ft, 1470 ft, 1471 ft, 1472 ft, 1473 ft, 1474 ft, 1475 ft, 1476 ft, 1477 ft, 1478 ft, 1479 ft, 1480 ft, 1481 ft, 1482 ft, 1483 ft, 1484 ft, 1485 ft, 1486 ft, 1487 ft, 1488 ft, 1489 ft, 1490 ft, 1491 ft, 1492 ft, 1493 ft, 1494 ft, 1495 ft, 1496 ft, 1497 ft, 1498 ft, 1499 ft, 1500 ft, 1501 ft, 1502 ft, 1503 ft, 1504 ft, 1505 ft, 1506 ft, 1507 ft, 1508 ft, 1509 ft, 1510 ft, 1511 ft, 1512 ft, 1513 ft, 1514 ft, 1515 ft, 1516 ft, 1517 ft, 1518 ft, 1519 ft, 1520 ft, 1521 ft, 1522 ft, 1523 ft, 1524 ft, 1525 ft, 1526 ft, 1527 ft, 1528 ft, 1529 ft, 1530 ft, 1531 ft, 1532 ft, 1533 ft, 1534 ft, 1535 ft, 1536 ft, 1537 ft, 1538 ft, 1539 ft, 1540 ft, 1541 ft, 1542 ft, 1543 ft, 1544 ft, 1545 ft, 1546 ft, 1547 ft, 1548 ft, 1549 ft, 1550 ft, 1551 ft, 1552 ft, 1553 ft, 1554 ft, 1555 ft, 1556 ft, 1557 ft, 1558 ft, 1559 ft, 1560 ft, 1561 ft, 1562 ft, 1563 ft, 1564 ft, 1565 ft, 1566 ft, 1567 ft, 1568 ft, 1569 ft, 1570 ft, 1571 ft, 1572 ft, 1573 ft, 1574 ft, 1575 ft, 1576 ft, 1577 ft, 1578 ft, 1579 ft, 1580 ft, 1581 ft, 1582 ft, 1583 ft, 1584 ft, 1585 ft, 1586 ft, 1587 ft, 1588 ft, 1589 ft, 1590 ft, 1591 ft, 1592 ft, 1593 ft, 1594 ft, 1595 ft, 1596 ft, 1597 ft, 1598 ft, 1599 ft, 1600 ft, 1601 ft, 1602 ft, 1603 ft, 1604 ft, 1605 ft, 1606 ft, 1607 ft, 1608 ft, 1609 ft, 1610 ft, 1611 ft, 1612 ft, 1613 ft, 1614 ft, 1615 ft, 1616 ft, 1617 ft, 1618 ft, 1619 ft, 1620 ft, 1621 ft, 1622 ft, 1623 ft, 1624 ft, 1625 ft, 1626 ft, 1627 ft, 1628 ft, 1629 ft, 1630 ft, 1631 ft, 1632 ft, 1633 ft, 1634 ft, 1635 ft, 1636 ft, 1637 ft, 1638 ft, 1639 ft, 1640 ft, 1641 ft, 1642 ft, 1643 ft, 1644 ft, 1645 ft, 1646 ft, 1647 ft, 1648 ft, 1649 ft, 1650 ft, 1651 ft, 1652 ft, 1653 ft, 1654 ft, 1655 ft, 1656 ft, 1657 ft, 1658 ft, 1659 ft, 1660 ft, 1661 ft, 1662 ft, 1663 ft, 1664 ft, 1665 ft, 1666 ft, 1667 ft, 1668 ft, 1669 ft, 1670 ft, 1671 ft, 1672 ft, 1673 ft, 1674 ft, 1675 ft, 1676 ft, 1677 ft, 1678 ft, 1679 ft, 1680 ft, 1681 ft, 1682 ft, 1683 ft, 1684 ft, 1685 ft, 1686 ft, 1687 ft, 1688 ft, 1689 ft, 1690 ft, 1691 ft, 1692 ft, 1693 ft, 1694 ft, 1695 ft, 1696 ft, 1697 ft, 1698 ft, 1699 ft, 1700 ft, 1701 ft, 1702 ft, 1703 ft, 1704 ft, 1705 ft, 1706 ft, 1707 ft, 1708 ft, 1709 ft, 1710 ft, 17